

Premagal je pekel in smrt, nebeški raj je zdaj odprt. Aleluja!

duhovno

ZIVLJENJE

MAKEDONSKI UNIVERZITETSKI
KURZ
LIUBLJANA

ZLATA MAŠA MSGR. ANTONA OREHARJA. V soboto, 7. julija 1984, zvečer v dvorani Slovenske hiše je bil koncert Marijinih, slovenskih narodnih in domorodnih pesmi. Sodelovali so SPZ Gallus ter mladinski zbori iz Castelarja, Ramos Mejije in San Justa.

FOTO: M. ŠUŠTERŠIČ

VESELO VELIKO NOČ!

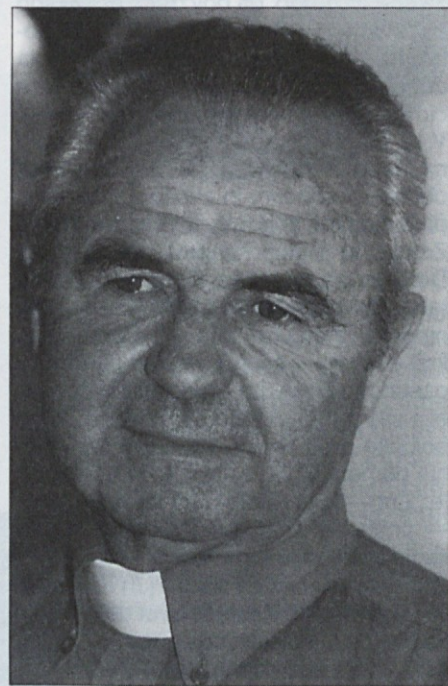
KULTURA ŽIVLJENJA in kultura smrti

Velikonočne dogodke pravilno označujemo kot „dramo“, ne pa tragedijo, ker je konec srečen in vesel. Navidezni poraz velikega petka je le zaplet v tej drami, ki nepričakovano — čeprav napovedano — izbruhne v zmagoslavju vstajenjske nedelje. Krščanstvo, ki ima svoje korenine v Kristusovem vstajenju, je zato po svojem bistvu optimistično, in ravno optimizem ga postavlja v popolno nasprotje s svetom, v kolikor beseda „svet“ v Svetem pismu včasih pomeni Bogu nasprotne in sovražne sile. Ta svet je obsojen na pesimizem in tragičen konec, čeprav se véde veseljaško in razposajeno: podoben je ladji, ki se potaplja med hrupnim igranjem godbe. Ta tragičnost je toliko bolj strašna in nerazumljiva, v kolikor ne gre za neko kruto usojenost, ampak za svobodno izbiro. Ima pa ta Bogu sovražni svet tudi nekakšno svojo „duhovnost“, ki je po vsej logiki nasprotje krščanske duhovnosti življenja — in po svoji notranji usmerjenosti vodi v dokončno smrt. Z izrazi „kultura smrti“ in „kultura življenja“ se zadnje čase označuje dva nespravljiva tabora, ki sta si v neizogibnem nasprotju: materialistično pojmovanje sveta in človeka (laicizem na eni strani in pa presežno, v večnost usmerjeno pojmovanje stvarstva in človeka na drugi strani. To ne pomeni manihejskega deljenja sveta na črno in belo, v dobre in slabe ljudi, ampak dejstvo, ki ga potrjuje izkušnja, da je vsako svobodno bitje postavljeno pred izbiro za Boga ali proti njemu; vmesnih pozicij ni, čeprav si jih nekateri umišljajo, a jih prej ko slej konkretne izbire v življenju privedejo v en ali drug tabor. Tako imenovani „agnosticizem“, v kolikor naj bi pomenil vmesno ali neopredeljeno stališče med vero in izpovedaniam brezboštvo, moramo razumeti ali kot nekakšno začasno stanje, ko človek išče resnico, ali pa je le evfemizem za hoten — in torej zadolžen indiferentizem do resnice. Noben človek pa ni v tem življenju dokončno postavljen na eno ali drugo stran, tu veljajo Pavlove besede, „da kdor meni, da stoji,

FRANCE BERGANT

najgleda, da ne padel!“ In obratno seveda: kdor je padel, ima še možnost, da vstane. Ne gre, torej, za obsojanje človeka, ampak za ugotovitev obstoja dveh poti, ki so na voljo človekovi svobodni izbiri, in da se v svojo srečo ali nesrečo ljudje dejansko po njih opredeljujejo.

Ko govorimo o laicizmu, je treba pojasniti, da je le-ta izrodek one legitimne *avtonomije svetnih realnosti* (II. vatikanski koncil, Cerkev v sedanjem svetu, 36), ki je utemeljena v naravi sami, prav kakor je na drugi strani verski fundamentalizem — totalna sakralizacija sveta — izrodek religije, ki ima dopolnilno, ne pa izključno vlogo v svetu. Dejansko gre za dvojni „fundamentalizem“, to je enostransko in izključujoče gledanje na svet, in oba vodita v nasilje in fanatizem. Laicizem teži za tem, da bi obvladoval vsa področja sveta in življenja; si lasti absolutne pravice in zato, logično, v njem ni mesta za Boga. Verski fundamentalizem pa je nasprotna skrajnost, v kateri si človek oziroma kaka verska skupnost drzne uzurpirati ter igrati vlogo Boga, kadar ne božjega maščevalca v svetu. Izkušnja pa kaže, da je fundamentalizem, poleg tega, da je zmoten, zaradi svoje nestrpnosti tudi silno krivičen in neveren, in Boga, ki si ga umišlja predstavljati, spremeni v odvratno karikaturu. Dejansko pa se avtonomija svetnega in religija lepo dopolnjujeta in imata svoje korenine v naravi sami in sta utemeljeni že na prvih straneh Svetega pisma, ko Bog naroči človeku, *naj si podvrže zemljo in gospoduje vsem živalim... naj jo obdeluje in varuje...* (1 Moj 1, 28; 2, 15). S tem se dejansko človeku priznava neko avtonomno področje v svetu; toda Stvarnik dá človeku tudi zapoved: „Od vseh dreves lahko jesta, le od drevesa spoznanja dobrega in slabega *ne jejta...*“ (1 Moj 2. 16-17), s čemer je ona avtonomnost omejena. Človek ima torej svoj mesto v gospodovanju sveta, toda v odvisnosti od Stvarnika, je vezan (religija = vezanost) Nanj; je so-upravnik sku-

paj s Stvarnikom. In to je edini okvir, v katerem more človek smiselno udejestvovati svojo svobodo ali avtonomnost. Avtonomno udejestvovanje v stvarstvu je za človeka globokega pomena; zavest so-ustvarjanja ga namreč približuje Stvarniku. Kadar pa človek zanika to *nav*ezanost (religijo) na Stvarnika, ni več so-ustvarjalec, ampak hoče biti *samo*-ustvarjalec — *kakor Bog*, absolutni gospodar v odločanju in ravnanju; s tem pa se človek postavi *nas*-proti Stvarniku — od katerega je odvisen sam njegov obstoj — in se, po besedah II. vat. koncila — „razbliini“: stvar brez Stvarnika namreč izgine, izgubi svoj smisel (Cerkev v sedanjem svetu, 36.). Tako radikalno avtonomijo od Boga - Stvarnika imenujemo laicizem.

Iz povedanega je razvidno, da ima laicizem značaj nekakšne „proti-religije“ (absolutna avtonomnost) nasproti „religiji“ (vezana avtonomnost), ta pa postavlja omenjeni stališči v nekakšno eshatološko — končno bojno razmerje: gre namreč za temeljni eksistenčni stališči

— „biti ali ne biti“, za Življenje ali Smrt.

Ako je človeštvo zaradi greha padlo v objem dokončne smrti, pa nam je od mrtvih vstali Kristus zopet odprl vrata v večno življenje: to je veselo velikonočno oznanilo, — to je evangelij življenja. Kristusovo odrešenje tako vsakemu človeku umogoča dejansko izbiro življenja ali smrti. Dejansko opredeljevanje ljudi za eno ali drugo pa povzroča nekakšno eshatološko polarizacijo sveta. V Apokalipsi videc Janez jasno nakazuje ta duhovni boj, v katerega je vpleteno vse človeštvo, v enem ali pa drugem taboru. V 12. poglavju naslika fantastično fresko na nebu: — Znamenje noseče Žene, obdane s soncem in zvezdami ter luno pod njenimi nogami, in pa znamenje Zmaja, ki ji stoji nasproti, da bi požrl Dete, ko ga bo rodila. Žena predstavlja takó Odrešenikovo mater kakor tudi njegovo duhovno telo — Cerkev oz. krščanstvo, — še več: vse, ki verujejo v osebnega Boga. Zmaj pa seveda posebja sile temé in hudobnega duha, ki se bojujejo proti prvim. To preroško videnje pomeni božjo sodbo, ki je v tem, da je „Luč — to je Kristus Odrešenik — prišla na svet, pa (nekateri) ljudje bolj ljubijo temo kakor Luč, kajti njihova dela so slaba“ (Jn 3, 19). Tako se ob Kristusu svet deli na dva pola, kar ustvarja napetosti: „Prišel sem, da vržem ogenj na zemljo... Mislite, da sem prišel na zemljo prinašat mir? Ne, vam rečem, ampak razdor“ (Lk 12, 49-51). Ta duhovni razdor človek doživlja najprej v sebi, ko čuti — kot sv. Pavel — nered v sebi, od koder izvirajo naše nedoslednosti, da sicer vemo, kaj je dobro in prav, pa vendar čestokrat delamo to, kar spoznamo za slabo. Zlasti pa „ogjenj razdora“, ki ga je Kristus vrgel na zemljo, postavlja človeško zgodovino v nekakšno eshatološko vojno med dobrim in zlim. Ta boj je včasih bolj, včasih pa manj očiten in zaostren. Današnji čas se v tem oziru nahaja v kritičnem stanju.

V dobi ideoloških opredelitev in delitev sveta ta duhovni (eshatološki) boj med „svetom“ in krščanstvom ni bil tako viden, dejal bi, da ni bil prioriten; po padcu berlinskega zidu, ki pomeni nekak zaton ideologij, pa se namah vse veri sovražne sile prej ne

kako porazdeljene v medsebojnem boju za oblast, namah znajdejo, kot od nek-daj znani „sorodniki“ v istem taboru, naperjene v glavnem proti katoliški Cerkvi, in sicer kot najbolj vidni in glasni predstavnici krščanstva in sploh verujočih. Do razpada komunizma laicizem, zlasti na zapadu, iz oportunitizma ni kazal vse svoje nestrpnosti in strupenosti do Cerkve, ker je videl v njej strateško zaveznico proti komunističnemu bloku, kar je bilo seveda v korist utrjevanju njegovih pozicij. Ko pa je ta sovražnik izginil iz pozorišča, je postala glavna tarča napadov prav Katoliška cerkev. Nevarnost laicizma je v nekem oziru še večja kot je bil komunizem, ki je bil jasno opredeljen blok in odkrit sovražnik vere. Laicizem pa ni neka kompaktna tvorba ali skupina ljudi, ampak nekakšna „demonška duhovna sila“, ki preveva moderno družbo in se vriva celo v Cerkev in med verujoče ljudi. Je res v nekem pomenu „antikrist“, ki po besedah Svetega pisma skuša zapeljati celo „izvoljene“ (Mk 13, 22). Cerkev seveda ne preganja z nasiljem, kot jo je komunizem, ampak jo ignorira,

smeši njeno učiteljstvo tako, da ga označuje za preživelega in nazadnjaškega; ji oponaša človeške napake cerkvenih predstavnikov, spravlja vernike v nasprotje s hierarhijo, kjer le more; ji očita resnične ali pa namišljene in vsekakor povečane in iz konteksta iztrgane zablode iz preteklosti, kot je inkvizicija, itd. bistvu gre laicizmu za to, da Boga, vpliv vere, zlasti pa vse, kar diši po dokončni objektivni resnici in splošnih, vedno za vse ljudi obveznih moralnih načelih, izrine iz zakonodaje, iz šole, s področja znanosti, tehnike in kulture, skratka iz vsega javnega življenja. Papež v svoji encikliki „Evangelij življenja“ označi ta pojav kot splošni filozofski in moralni relativizem, kar pomeni, da se je človek sam postavil na mesto Boga in odloča, kaj je v danih okoliščinah za nekoga ali za družbo dobro in resnično in kaj ne. Demokratično izvoljena zakonodajna oblast naj bi nadomestila človekovo vest: kar odloči večina, je res in pravilno. tako mišljenje je seveda začetek razkroja vsake družbe in vodi v totalitarizem — še poudari papež. Laicizem pa ima zelo koristne zaveznike v Cerkvi sami in sicer v skupinah ali posameznikih, ki kaj radi naglašajo svoje krščanstvo oz. katolištvo, a so najbolj ostri kritiki in oporečniki, ne le dejanskih napak oz. stvari, o katerih se dá debatirati, ampak samih osnov krščanskega nauka, ki ga je Cerkev po apostolih prejela od Kristusa, da ga uči in verodostojno razlaga. Iz tega je razvidno, da relativizem, to je nauk laicizma, veje tudi znotraj Cerkve in da mu je glavni trn v peti cerkveno učiteljstvo.

Spričo tega papež v tej encikliki brez olepšavanja in v dramatičnem tonu prikaže to razumsko in duhovno-moralno zmedo sveta, ki — po besedah preroka — imenuje „to, kar je zlo — dobro, in kar je dobro — zlo“ (Iz 5, 20): skratka, prava demonška perversnost, na glavo postavljen svet. Po Jezusovih besedah je to greh proti Svetemu Duhu, ki človeka popolnoma zakrknje v zlu ali zmoti, tako da luči razuma pravi tema in temi — luč. Najbolj zapeljivo pa je to, da svet — laicizem — zna to perversnost spretno prikazati kot visoki humanizem, ko gre čestokrat za grobi egoizem; si prilično ali neprilično

Oče, potrdi nas v veri!

1. Korenine in sadovi naše vernosti

Vsako leto v postnem času se škofoje obračamo na vas s pastirskim pismom, v katerem spregovorimo o najvažnejših vprašanjih, ki zadevajo življenje Cerkve na Slovenskem. Tako skušamo odgovoriti na znamenja časov, po katerih nam govori Sveti Duh. V tem vidimo svojo bistveno nalogo, kakor so jo videli in razumeli tudi apostoli, ko so rekli: „Mi pa se bomo posvetili molitvi in oznanjevanju besede“ (Apd 6, 4).

Letošnje pastirsko pismo ima še poseben pomen, ker vam ga pišemo v letu, ko prihaja k nam na pastoralni obisk naslednik apostola Petra sveti oče Janez Pavel II. Prihaja papež, ki ga v njegovem neutrudnem oznanjevanju lahko primerjamo s svetim Pavlom, saj je zaradi evangelija prepotoval že skoraj ves svet. Prihaja prvi pastir katoliške Cerkve, ki se je na zadnjem cerkvenem zboru ponovno odločila za uboge in male, saj je edino tako zvesta svojemu Učeniku. Prihaja papež, ki je ob svojem nastopu pred dobrimi sedemnajstimi leti zaklical vsemu svetu: „Ne bojte se Kristusa! Odprite vrata Odrešeniku!“ Prihaja sveti oče, ki nas želi potrditi v veri naših očetov in opogumiti za pot v tretje tisočletje. Prihaja končno tisti državni poglavar,

ki je Slovenijo pred štirimi leti med prvimi priznal za samostojno državo.

V prvem delu pisma vam bomo strnjeno spregovorili o koreninah in sadovih naše vernosti, v drugem delu pa o moralni in pastoralni prenovi Cerkve na Slovenskem in vsega našega naroda. Oboje bomo osvetlili v luči papeževega obiska.

Sveti oče nas bo obiskal v pomembnem letu. Obhajamo namreč dvesto petdeset let, odkar so se naši karantanski predniki odločili za krščanstvo in se dali krstiti. Mineva pa tudi tisoč dvesto let od oglejsko-čedadške sinode, ki je začrtala misijonsko-pastoralno delo med Slovenci južno od Drave, to je na večini našega današnjega narodnega ozemlja. Letos na veliko soboto 6. aprila bo minilo tisoč sto enajst let od smrti slovanskega apostola sv. Metoda, ki je oznanjal evangelij v blagi domači besedi tudi sinovom in hčeram „tega izrednega ljudstva“, kakor je naše prednike v svoji oporoki imenoval njegov brat in sodelavec v apostolski službi sveti Ciril (prim. Žitja Konstantina, XVIII).

Obhajamo tudi tisočletnico najstarejšega našega verskega in kulturnega dokumenta, Brižinskih spomenikov, ki so prvo katehetsko-liturgično besedilo v slovenskem jeziku. Veselimo se, ker so korenine naše vernosti častljivo stare in ker združujejo

zahodno in vzhodno krščansko izročilo.

Pred dvanajststo petdesetimi leti so se naši predniki odločili za božje zapovedi, odločili so se za novo življenje v Kristusu; odločili so se za zvestobo Bogu, ki se je razodel po svojem Sinu, edinem sredniku med Bogom in ljudmi. S tem so hkrati vstopili v kulturni svet tedanje Evrope, ki je temeljila na judovskem in grško-rimskem izročilu. Odločitev slovenskih knezov za krščanstvo je bila modra odločitev za višjo stopnjo kulture in za pridružitve ljudstvu nove zaveze, ki je Cerkev. Slovencem je omogočila ostati tam, kjer so že bili: v Evropi. Ohranjati poganstvo sredi narodov, ki so že sprejeli krščanstvo, pa še na ozemlju, kjer se je krščanstvo razširilo že v antični dobi, bi na kulturni ravni pomenilo narodni samomor, na nadnaravni ali presežni ravni pa duhovno hiranje, ker se ne bi vključili v veličastni tok

polni usta s *človekovimi pravicami*, kar večkrat pomeni pravico močnejših nad šibkejšimi; se sklicuje na demokracijo in pluralizem, a dejansko ne tolerira v javnosti drugačnega svetovnega nazora razen svojega; se razglašča za prvoborca svobode, nosilca napredka, modernosti, kulture itd... Vsi ti visoko zveneči naslovi v laicistični filozofiji čestokrat pomenijo čisto nekaj drugega, kot razume človek z nekoliko zdrave pameti: gre za rušenje in odpravljanje preizkušenih človeških vrednot in oživiljanje starega poganškega barbarstva, seveda vse v znamenju svobode in naravne pristnosti človeka.

Pa kljub temu, opozarja papež, kris-

tjani ne smemo biti zaradi takšnega stanja malodušni in pesimisti: češ, saj smo nemočni, zlasti še, ker nasprotnik obvladuje silno mogočna komunikacijska sredstva. Ne, pesimizem ni na mestu, najprej zaradi tega ne, ker je poleg teh negativnih pojavov tudi mnogo pozitivnih znakov v svetu, ki utemeljujejo upanje za boljši svet; in drugič, pesimizem ni krščanski, ker je od mrtvih vstali Kristus pred svojim odhodom s sveta zagotovil preplašenim apostolom: „Na svetu boste sicer imeli stisko, toda ne bojte se, jaz sem svet premagal“ (Jn 16, 33); in tudi da peklenke sile ne bodo premagale njegove Cerkve, ki stoji na skali Resni-

ce. Ta gotovost nas sicer ne razreši napora, idejne borbe in celo porazov, ampak spodbuja k zaupni prošnji k njemu, ki je obljubil, da bo zaradi izvoljenih tiste dni stiske skrajšal (Mk 13, 20); prav tako nam ne daje pravice do kakega predčasnega triumfalizma, pač pa zagotavlja neizbežno končno zmago, ki vodi v življenje s poveljčanim Kristusom. In to trdno upanje nas obvezuje, da vztrajamo v pričevanju vstajenjskega sporočila življenja sredi tolike smrti in obupa. Da se — po besedah Janeza Pavla II. — na pragu v tretje tisočletje močnejše angažiramo za „kulturo življenja“, ki jo svet dramatično potrebuje.

odrešensjske zgodovine v Jezusu Kristusu.

Dvanajst stoletij krščanstva na Slovenskem je hkrati tudi dvanajst stoletij kulturne rasti slovenskega naroda. Vera in kultura sta bili v naši zgodovini neločljivi. Vera je kulturo v vseh dobah omogočala, osmišljala, navdihovala in podpirala. Spričo tega lahko upravičeno trdimo, da smo se Slovenci „v raju pod Triglavom“ ohranili zato, ker smo praznovali Gospodov dan in druge krščanske praznike, ker smo zvesto obhajali „leto Gospodovih skrivnosti“ z mašno daritvijo, prejemanjem zakramentov in molitvijo. Vse to je prežemalo naše zasebno in javno življenje.

Sadovi verskega življenja v naši preteklosti so neštevilni. Zrasli so na vseh področjih, na katerih je deloval slovenski človek. Najlepši sadovi so svetniški liki naših rajnih materalin in očetov, naših bratov in sester ter naših duhovnikov. To je področje svetosti! To je tisto področje v človeškem srcu, v medsebojnih odnosih in v javnem življenju, kjer se je dosledno uresničeval evangelij.

Svetost je najbolj verodostojno pričevanje za resničnost evangelija. Svetniki so v življenje prevedeni evangelij, čudovito izžarevanje samega Kristusovega življenja.

Ne gre torej samo za naše božje služabnike, ki jih bo — kakor trdno upamo — Cerkev razglasila za blažene, ampak za brezštevilne „uspele kristjane“, ki so najboljša razlaga evangelija in njegova živa navzočnost v Cerkvi in v svetu. V naši zgodovini so zrasli iz preprostega vernega ljudstva, ki je ves čas v veliki večini pripadalo Cerkvi kot nositeljici verskega izročila in moralnih vrednot. To so ljudje, ki so do junaške stopnje uresničevali evangelij vsak v svojem poklicu in okolju. Med njimi jih je tudi mnogo, ki so bili zaradi vere preganjani, mučeni in usmrčeni, posebno med zadnjo vojno in po njej.

Ne samo sedaj v pripravi na pa-

pežev obisk, marveč tudi sicer se z vsem zaupanjem priporočamo našim božjim služabnikom, to so: Anton Martin Slomšek, Friderik Baraga, Janez Gnidovec, Vendelin Vošnjak in Lojze Grozde. Prišteti bodo veličastnemu številu junakov ljubezni do Boga in bližnjega. Že sedaj nam svetijo s svojim svetlim zgledom. Veselimo pa se trenutka, ko jih bomo mogli tudi častiti na naših oltarjih.

Sveti oče prihaja, da nas potrdi v pravilnosti odločitve za krščanstvo pred dvanajstimi stoletji. Prihaja potrditi našo zvestobo v veri skozi tisočletno zgodovino, ki je bila polna preizkušenj, zlasti v dvajsetem stoletju. Prihaja, da nas potrdi v našem sedanjem odločanju za Kristusa, za Cerkev, za življenje in za poštenje.

2. O moralni in pastoralni prenovi

Sveti oče nas prihaja potrditi v veri, za katero so se naši predniki odločili

pred dvanajstimi stoletji. Prihaja potrditi in blagosloviti sadove te odločitve in zvestobe v veri do današnjih dni.

„Papež nas bo obiskal sredi prizadevanj za moralno in pastoralno prenovu Cerkve na Slovenskem in našega naroda. Za nami je namreč že nekaj škofj jskih pastoralnih zborov in zborovanj nekaj pa jih še bo. To delo bo — tako vsaj upamo in če bo Bog hotel — pripeljalo do skupne sinode vseh treh slovenskih škofij. Sveti oče nas obišče v letu, ko v Cerkvi na Slovenskem premišljujemo o zakramentu birme, ki je zakrament potrditve v veri. Njegov obisk naj bi bil obnovitev krstnih in birmanskih obljub vseh slovenskih kristjanov. V te obljube pa je vključena tudi odpoved vsemu hudemu, da bi lahko živeli v svobodi božjih otrok in da bi nam več ne gospodoval greh. O moralni in pastoralni prenovi bomo razmišljali v luči božje besede, ki je vsa usmerjena v ljubezen do bližnjega. Za kristjane je ljubezen do sočloveka samoumevna, saj vemo, da je vsak človek ustvarjen po božji podobi. Kdor pa to podobo pokončuje, njega bo Bog pokončal (prim. 1 Kor 3, 16-17).

„Ne sovraži brata v svojem srcu... Ne bodi maščevalen in zamerljiv proti sinovom svojega ljudstva, ampak ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.“ Tako nam govori Bog (3 Mz 19, 17-18). Jezus pa nam kliče: „Ljubite svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo!“ (Mt 5, 44).

Z ljubeznijo do bližnjega ne mislimo le na pozornost in naklonjenost, ki jo skazujemo v vsakodnevnih stikih, ampak tudi na spravo, sožitje vseh pripadnikov našega naroda in vseh drugih ljudi, ki z nami živijo v skupni državi. Škofje smo že večkrat izjavili in sedaj ponavljamo: slovenski kristjani in Cerkev kot ustanova smo pripravljeni narediti vse, da bi resnično prišlo do narodne sprave. Hkrati s spravo naj zasije tudi vsa resnica o naši preteklosti. Trdno smo namreč prepričani, da sta

sprava in sožitje možna samo na tem temelju. „Ne moremo se strinjati s tistimi, ki menijo, naj na preteklost preprosto pozabimo. To bi pomenilo, da hočemo rano prekriti, ne pa ozdraviti.“ Tako je pred šestimi leti izjavila naša Komisija za pravičnost in mir.

Dobro poznanje preteklosti in ohranjanje zgodovinskega spomina bo že v kali zatrla nesmiselno zdihovanje po „egiptovskih loncih, polnih mesa in čebule“ (4 Mz 11, 5), kar se pogosto sliši, češ v prejšnji državi nam je bilo dobro, sedaj pa je vse narobe. S plebiscitom smo se v ogromni večini odločili za samostojno državo, sedaj sprejmemo nase tudi bremena. Delajmo za višji standard, a nikdar ne pozabimo, da človek ne živi samo od kruha.

Ljubezen do bližnjega nam pomeni tudi spoštovanje in upoštevanje drugače mislečih. Na svetu niti dva človeka nista enaka. To pomeni, da so razlike med ljudmi nekaj naravnega, bodisi v svetovnem nazoru, bodisi v kulturni in politični usmerjenosti. Geslo resnične demokracije je edinost, sožitje in sodelovanje v različnosti. Pravi demokrat širi svoje ideje z vsemi dovoljenimi sredstvi, a je hkrati pripravljen narediti vse, da bi imel enako možnost tudi tisti, ki misli drugače.

Moralne in duhovne preнове našega naroda si ne moremo predstavljati brez dejavne navzočnosti krščanskih laikov na vseh področjih javnega življenja. Po njih se uveljavljajo evangeljska načela, kar napravi — o tem smo trdno prepričani — srečne posameznike in družbo. Zato kličemo zlasti mladim kristjanom: Vključujte se v družbeno življenje, bodite na vseh področjih luč, sol in kvas! Za vašo srečo gre in za srečo prihodnjih rodov.

Sebičnost je popolno nasprotje ljubezni. Opozarjamo na posebno obliko sebičnosti, ki se širi v družbi in ki zadeva tudi verne ljudi. Gre za tako imenovane „delne izbire“, ko se npr. od krščanstva, iz evangelija in božjih zapovedi sprejme le, kar komu prija. Posledic tega je velika moralna zmeda: nihče več ne ve, kaj je prav in kaj ni. O moralnih resnicah pogosto odločajo različni mediji v sumljivih oddajah. Taka sebičnost povzroča moralno razklanost. Mi pa hočemo biti celovite

osebni, saj bomo le tako zmožni biti ljubiti vse ljudi. „Bodite popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče“, nam kliče Jezus v evangeliju (Mt 5, 48).

Trdno smo prepričani, da sloni duhovno-moralna prenova na dveh temeljih: na molitvi in na dobrem pastoralnem delovanju. Vsaka prenova se začne na kolenih. Pozdravljamo vse pobude, ki vabijo in zbirajo ljudi k zasebni, družinski in javni molitvi, katere vrhunec je obhajanje evharistije in drugih zakramentov. Ob pripravi na papežev obisk ste bili povabljeni k molitvi rožnega venca za vsakega prebivalca Slovenije in za vse Slovence po svetu. Molite predvsem za moralno in duhovno prenovo posameznikov in vsega naroda.

Prenova se začne na kolenih, a se ne sme tam končati. Od molitve je treba prehajati k delovanju, od delovanja se je treba vračati k molitvi. To delovanje je načrtna, usklajena in organska pastorala.

Naša dosedanja škofijska zborovanja so pripravila velike smernice, ki takšno pastoralo omogočajo. To je pastorala s pravnimi merili, z napotki in načrti. Hudo narobe je, če na pastoralnem področju dela vsak po svoje. Cerkev je namreč živ organizem in vsi njeni udje morajo usklajeno delovati. Temeljna pastoralna izbira Cerkev na Slovenskem je delo z odraslimi. Na prvem mestu je tu družina. Kakor je res, da je „človek — pot Cerkev“, je enako res, da je tudi „družina — pot Cerkev“. Za takšno pastoralo, ki je navsezadnje le ena izmed oblik ljubezni do bližnjega, nismo odgovorni le škofje in duhovniki, ampak vse božje ljudstvo.

Sveti oče prihaja potrditi in spodbuditi naše prizadevanje za moralno in pastoralno prenovo Cerkev na Slovenskem in vsega naroda

V bližnji pripravi na njegov obisk vas prosimo, dragi verniki, da prisluhnete vsem pobudam Glavnega odbora in škofijskih odborov za pripravo papeževega obiska v Sloveniji ter pobudam vaših duhovnikov. Želimo, da bi

zaradi skorajšnjega srečanja s svetim očetom še zavzeteje preživeli postni čas in v duhu prenovljeni obhajali velikonočne praznike.

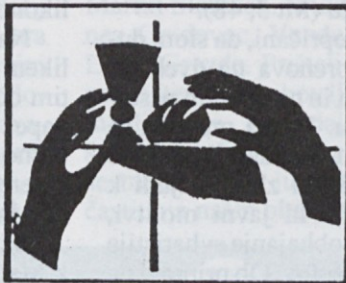
Na koncu vas vabimo, da se v velikem številu udeležite srečanj s svetim očetom. Prvič v vsej zgodovini je papež med nami. Z osebno udeležbo bomo dokazali, da pripadamo Cerkvi, katere vidni voditelj je prav on, sveti oče Janez Pavel II.

Sklenimo svoje pismo s priprošnjo k Mariji, Kraljici Slovencev:

„Marija, Božja Mati! Skupaj z učenci svojega Sina si vztrajala v molitvi in pričakovala Svetega Duha. Bodi med nami, ko se pripravljamo na obisk svetega očeta. Naj bo tudi vsakdo izmed nas kakor on — ves tvoj.“

OBREDI VELIKEGA TEDNA

VELIKI ČETRTEK

Tadan začenjamo najsvetejšo tridnevje, v katerem obhajamo višek vsega bogoslužnega leta: Jezusovo trpljenje, smrt in vstajenje.

1. Krizmena maša

Dopoldne je v stolnici krizmena maša. Bogoslužje vodi škof s somaševanjem duhovnikov vse škofije, da se izrazi edinstvo zbora duhovnikov. Po homiliji duhovniki obnovijo svoje duhovniške obljube, ker je ta dan postavitev zakramenta mašniškega posvečenja. Nato škof blagoslovi sveta olja: bolniško olje za maziljenje bolnikov, krstno olje za maziljenje novokrščencev in sveto krizmo, ki se rabi pri krstu, birmi, pri mašniškem posvečenju, pri posvečevanju oltarjev, cerkva... Blagosloveljeno olje želi ponazoriti delovanje Svetega Duha. Ko smo maziljeni z oljem, postajamo kraljevo duhovstvo, posvečeno za službo Bogu in bližnjemu.

2. Večerna maša velikega četrta

Pri tej sveti maši obhajamo in doživljamo, kar je bilo na prvi veliki četrtek, ko je Jezus s svojimi učenci pri zadnji večerji opravil prvo sveto mašno daritev ter posvetil novo zapoved, zapoved ljubezni, ki jo je spričal z besedo in dejanjem, ko je apostolom umil noge. Naj naša srca nočoj napolnjuje veliko veselje in globoka hvaležnost za te božje darove. Med petjem slave zvonijo zvonovi, ki potem utihnejo do velikonočne vigilije. Po homiliji je lahko umivanje nog. Jezusov zgled ponižnosti in ljubezni naj v nas prebudi potrebo po novih oblikah služenja in ljubezni.

Po maši prenesenemo Najsvetejše v primerno kapelo ali stranski oltar, potem pa tam molimo do polnoči. Jezus kliče tudi nam: „Čujte in molite!“ Naj nas ne zadene Jezusov očitek: „Tako, eno uro niste mogli ostati budni z menoj?“

VELIKI PETEK GOSPODOVEGA TRPLJENJA

Današnje slovesno liturgično opravilo obhaja Jezusovo trpljenje in smrt na križu. Ne obhajamo Jezusovega pogreba, temveč njegovo zveličavno trpljenje, ki prinaša zmago nad smrtjo.

Liturgično opravilo je razdeljeno na 4. dele: V 1. delu je bogoslužje božje besede (branje beril in branje ali petje pasijona), v 2. delu posebne prošnje za različne potrebe Cerkve in vsega sveta, v 3. delu češčenje svetega križa in v 4. delu sveto obhajilo.

Najbolj pomenljiv obred današnjega svetega opravila je

češčenje križa. Do Jezusove smrti je bil smisel trpljenja zakrit našim očem. Jezusova predanost Očetu in ljubezen do nas, ki doseže svoj višek v daritvi na križu, odkriva skrivnost trpljenja. Vabi nas, da se vedno znova ozremo na križ, ki daje smisel našemu življenju, trpljenju in smrti.

VELIKA SOBOTA

Danes se Cerkev mudi pri Jezusovem grobu in preiščuje njegovo trpljenje in smrt. Oltar je zakrit, maše ni. Ta dan lahko delimo obhajilo samo kot sveto popotnico. Ob primernem času je blagoslov velikonočnih jedil.

BLAGOSLOV JEDIL

Blagoslov velikonočnih jedil je lep slovenski običaj. Brez njega si skoraj ne moremo predstavljati velikonočnih praznikov. Običaj je gotovo izraz vere naših prednikov, ki so z blagoslovom jedil hoteli priklicati božji blagoslov v svoje domove. Blagoslov velikonočnih jedil naj v nas zbudi smisel in hvaležnost za milosti, ki izhajajo iz velike noči, in nas opozarja na božjo bližino prav v teh dneh. Blagoslovljena jedila imajo tudi svoj posebni pomen: vsa se nanašajo na Kristusa in ponazarjajo njegovo trpljenje, smrt in vstajenje.

Pirhi pomenijo več stvari. Najprej Jezusov grob. Kakor piščanec sam skljuje lupiño in pride iz nje brez tuje pomoči, tako je tudi Jezus sam s svojo močjo prišel iz zaprtega groba. Rdeči pirhi pomenijo kaplje Jezusove krvi, ki so polzele iz njegovega

čela že v vrtu Getsemani, posebno pa na Kalvariji.

Velikonočno jagnje, vstalega Jezusa, pomeni meso. Navadno je to šunka. Ob uživanju blagoslovljenega mesa naj bi se kristjani spominjali Kristusovega telesa, ki je bilo darovano na križu na naše odrešenje.

Kolač spominja na trnovo krono, ki so jo vojaki po bičanju dali Jezusu na glavo.

Hren pomeni žeblje, s katerimi so mu pribili roke in noge na križ.

VELIKONOČNA VIGILIJA

Vigilija (bedenje) pomeni veselo pričakovanje Kristusove vrnitve v molitvi in petju. To je noč vseh noči, pričakovanje jutra, ko je Jezus zdobil verige smrti in vstal kot zmagovalec. Bogoslužje velikonočne vigilije vsebuje štiri dele: slavje luči, besedno, krstno in evharistično bogoslužje.

V prvem delu ob ognju in velikonočni sveči razmišljamo o tisti pravi luči, ki je Kristus.

Slavje luči nas uvede v prvi temeljni del vigilije: v besedno bogoslužje, ki nam v zgoščeni pripovedi prikazuje zgodovino odrešenja. Berila niso samo zgodovina, tudi ne samo zgledi, prav tako ne samo pouk, temveč so zgodovina, ki se je enkrat začela in se sedaj nadaljuje in uresničuje. Tudi mi smo včlanjeni vanjo. Oznanjevanje in premišljevanje božje besede je središče vsakega krščanskega bedenja. Po berilu iz pisma apostola Pavla vsi vstanemo in duhovnik prvokrat zapoje alelujo, ki je utihnila na začetku postnega časa. Trikrat jo zapoje, vselej višje, vselej mogočnejše. V tej kratki besedi — aleluja — je povzeto vse odrešenjsko veselje velikonočne vigilije in vsa njena vsebina.

Poslovesnem evangelijskem oznanilu Kristusovega vstajenja je krstno bogoslužje z blagoslovitvijo krstne vode in morda s krstom nekaterih. To nam nazorno pokaže, da deluje krst v moči Kristusove smrti in vstajenja. Obhajati veliko noč pomeni preiti

s Kristusom iz smrti v življenje. Vse navzoče občestvo s prižganimi svečami v rokah obnovi krstno veroizpoved in krstne obljube.

Evharistično slavje v čast vstalemu Kristusu naj bo na to sveto noč naša zahvala Očetu, ki nam je dal Sina, križanega in od mrtvih vstalega.

Aleluja!

Le On

VLADIMIR KOS

*Pobaral morjé sem, bregov filozofija;
„Pomlad je, a manjka še ena mi strofa...
povej mi, ki hraniš ljudi potopljene,
se kdo je, od smrti objema leden,
se kdo je kdaj vrnil?“*

*Morjé je šumelo in češnjini cveti
so padali vanj, kot od smrti objeti.
„Povej mi,“ sem prosil. In žarki zeleni
so lice mu greli in čul sem iz pen:
„Nihče se ni vrnil.“*

*Pobaral sem veter, ki zmeraj potuje,
vse kraje pod soncem kot sel obiskuje:
„Povej mi, prijatelj, ki veš za grobove,
ki vanje telesa vsa grejo domov —
se kdo je kdaj vrnil?“*

*In veter obstal je ob češnji cvetoči,
poljubil je cvete, rojene ponoči,
in mimogrede mi je samoumevno
prevedel odgovor v šepet iglavcev:
„Nihče se ni vrnil.“*

*Morjé zašumelo je z zvezdami v penah,
osupnil je veter pa gora meglena,
ker knjigo odprl sem, pisano s časom,
datirano s križem in grobom v dokaz:
„Le On se je vrnil!“*

VELIKA NOČ,

praznik življenja in upanja

ALOJZIJ ŠUŠTAR, nadškof in metropolit

Kdo je močnejši: življenje ali smrt? Človeška izkušnja kaže, da je smrt močnejša. Nihče se ji ne more izogniti. V smrti se pokaže zadnja človekova nemoč in pokorščina Bogu. Tudi tisti, ki Boga zavračajo, morajo v smrti priznati njegovo moč. Smrt slavi, tako se zdi, svojo dokončno zmago. Življenje je pravzaprav le pot v smrt in eno samo umiranje. Tako je v naravi, tako je tudi pri človeku. V prvem pismu Korinčanom pa apostol Pavel zapiše besede: „Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želó?“ (1 Kor 15, 55). Vse 15. poglavje v prvem pismu Korinčanom je en sam slavošpev zmagi življenja nad smrtjo. Seveda ne tako, kakor so si predstavljali in želeli nekateri, da bi zemeljsko življenje brez smrti prešlo v večno življenje. Velikonočna skrivnost nam razodeva, da je zmaga življenja nad smrtjo možna le v pokorščini božjemu odrešenjskemu načrtu. Človek mora umreti, kakor je umrl Kristus. Kdor pa s Kristusom umrje, tudi z njim vstane v novo življenje.

Vsako leto znova nam velikonočna skrivnost oznanja, da je v Kristusu in s Kristusom življenje zmagalo nad smrtjo. V pismu Rimljanom apostol Pavel v 5. in 6. poglavju razlaga to skrivnost Kristusove smrti, iz katere je zanj in za vse odrešene prišlo novo življenje. Smrt je prišla nad človeka zaradi greha. „Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki“ (Rim 5, 8). „Po enem človeku — po Adamu — je prišel greh na svet in po grehu smrt in tako je smrt prišla na vse ljudi, ker smo vsi grešili“ (Rim 5, 12).

Toda ker smo bili raščeni v Jezusa Kristusa in njegovo smrt, bomo prav tako, kakor je „Kristus po veličastnem Očetovem posegu vstal od mrtvih, tudi mi

stopili na pot novega življenja“ (Rim 6, 3-4).

V tem je srčika velikonočne skrivnosti. Zakaj je tako, nam ostaja popolnoma nerazumljivo. Kot za Kristusa je tudi za nas bistvena Očetova volja. Zato je Kristus sprejel nase trpljenje in smrt in z vstajenjem dokazal, da življenje zmaguje nad smrtjo.

Velikonočna skrivnost, zmaga življenja nad smrtjo, je veliko upanje vseh umirajočih, bodisi tistih, ki se poslavljajo od tega sveta po dolgi in hudi bolezni, ali tistih, ki umrjejo nenadoma ali nasilne smrti. Za vse je smrt prehod v novo življenje. Zato tudi odmeva v velikonočni pesmi veselo upanje: „Vstal je Kristus, aleluja, vstali bomo tudi mi.“

Moja iskrena želja in velikonočno voščilo je, da bi letos

spet globoko doživeli to resnico naše vere. Vsem vernim kristjanom, ki živijo iz močnega upanja v tesni povezanosti s Kristusom, želim, da bi po osebni pripravi vstopili v veliki teden, ki nas spominja na dokaze Kristusove ljubezni: veliki četrtek, zadnja večerja in postavitve evharistije; veliki petek, dan našega odrešenja; velika sobota, dan močnega upanja, in velika nedelja, dan zmagoslavja življenja. Tega želim tudi vsem tistim, ki iščejo smisla in upanja za novo življenje; prav posebno pa bolnim in osamljenim in kakor koli trpečim, da bi bil zanje velikonočni praznik zares praznik upanja. Naj nas ta praznik poveže tudi z vsemi našimi rojaki po svetu, z našimi misijonarji in z vsemi ljudmi dobre volje in naj vse utrdi na poti v večno domovino.

Veselo in blagoslovljeno veliko noč!

VSTAJENJE

ALOJZ REBULA SE POGOVARJA Z NADŠKOFOM ALOJZIJEJEM ŠUŠTARJEM
OB NJEGOVI 75-LETNICI

Vstajenje...

Če bi se človek ob nedeljah po maši postavil pred cerkvena vrata in drugega za drugim vprašal odhajajoče, ali verjamejo v življenje po smrti, koliko bi jih odgovorilo z gotovim „da“, čeprav so pol ure prej med molitvijo Vere izrekli besede „Verujem v vstajenje mrtvih“? Kaže namreč, da v tej naši nihilistični dobi pojema vera v posmrtno življenje celo med prakticirajočimi kristjani. In vendar, kakor na Kristusovem vstajenju stoji in pade krščanska vera, tako na našem vstajenju stoji in pade smisel našega življenja.

A čez kakšne čeri mora človek, preden se prebije do vere v posmrtnost...

Na primer: zakaj naj bi bil človek edina izjema v vesoljnem zakonu minevanja, ki vlada stvarstvu?

Ali: je še mogoče govoriti o veljavnosti nekdanjih racionalnih dokazov o nesmrtnosti duše?

Ali: kako naj si človek predstavlja kontinuiteto lastne indivi-

Stemi vprašanji, ki jih navajate, sem se srečaval že kot študent teologije: eno leto v Ljubljani na Teološki fakulteti, potem pa sedem let na Gregoriani v Rimu. Takrat sta bili filozofija in teologija drugačni kakor danes. Teologi so bili prepričani, da je mogoče dati na vsa vprašanja jasne odgovore in solidne dokaze, študentje smo to samoumevno sprejemali. Na Gregoriani sem imel odlične profesorje in nisem imel pri teologiji nobenih pomislekov ali dvomov.

Danes pa se je položaj bistveno spremenil. Sholastična filozofija in teologija nimata več take veljave, tudi na Gregoriani ne. Teologija se je močno spremenila po drugem vatikanskem cerkvenem zboru, kjer je Sveto pismo dobilo poseben poudarek. Sprememba teologije se ni zgodila hitro, ampak je šla počasi, vendar so to doživljali povsod po svetu, posebno močno pa v Franciji, Nemčiji, Avstriji, pa tudi pri nas. Vendar sem vesel, da pri nas nismo doživljali kakšnih posebnih pretresov, ampak je teologija, bodisi na Teološki fakulteti ali v teoloških spisih in revijah ostala tesno povezana s Cerkvijo in cerkvenim učiteljstvom.

Vera v posmrtno življenje je res lahko le ponavljanje veroizpovedi brez osebnega odnosa. To velja seveda tudi za druge resnice. Molitev očenaša je tako lahko mehanična in le neko neosebno ponavljanje, da se veliko ljudi sploh

dualnosti po ločitvi duše in telesa, se pravi od vse tiste čutne aparature, ki tako globoko pogojuje našo psiho?

Ali: kako sprejeti obstoj posmrtnega življenja, če se med nami in našimi tudi najdražjimi pokojniki odpre nepremostljivo prepado, tišina totalne nekomunikativnosti?

Hočem reči, da je s čisto racionalnega brega dostop do gore vstajenja zelo težak, če ne celo brezupen. Ali ni edino zanesljivo utemeljiti to vero na Boga (želje po nesmrtnosti nam ne bi mogel dati, če ne bi bila izpolnljiva) in še posebej na Kristusu (na njegovi obljubi večnega življenja tistim, ki bodo šli za njim)? Seveda takšno utemeljevanje predpostavlja vero v nekega dobrega Boga, ki se ne igra s svojimi ustvarjeninami, in v božansko identiteto Kristusa, ki se prav tako ne igra s svojimi obljubami.

Kaj bi rekli k vsem tem vprašanjem? Z njimi ste se gotovo morali soočiti že kot profesor filozofsko-religioznih predmetov za časa svojega bivanja v Švici...

ne zaveda, kaj besede pomenijo.

Raziskave javnega mnjenja, da so razmeroma malo ljudi veruje v posmrtno

življenje, kažejo pravzaprav povsod iste ugotovitve. Vendar imam vtis, da ljudje vedno bolj razmišljajo, posebno tudi o tem, kaj pomeni smrt, kako jo doživljajo in kaj pričakujejo po smrti. Znan ameriško-švicarska zdravnica Kübler-Ross je napisala knjigo *Pogovor z umirajočimi*, ki je vzbudila veliko zanimanja. Ladislaus Boros, madžarski jezuit, ki je živel v Švici, pa je napisal izredno globoko knjigo z naslovom *Mysterium mortis* — Skrivnost smrti.

Da je Kristusovo vstajenje in naše vstajenje v Kristusu in večno življenje temelj naše vere, kot poroča apostol Pavel v prvem pismu Korinčanom, je splošno znano. Ne mislim ponavljati celotnega 15. poglavja iz prvega pisma Korinčanom, vendar vsakogar, ki se za to vprašanje zanima, povabim, da ga prebere in premišljuje.

S tem je dano nekoliko podlage, da bi odgovoril na Vaša vprašanja, ki jih imenujete čeri. Prvo vprašanje je, zakaj naj bi bil človek edina izjema v vesoljnem stvarstvu. Človek je vedno izjema, je vedno nekaj posebnega. To poudarjata filozofija in teologija. To je poudarjal Tomaž Akvinski. Izredno močno je to poudarjal Blaise Pascal. V tem je popolno teološko in filozofsko soglasje. Papež Janez Pavel II. močno poudarja to posebnost človeštva v okrožnici *Človekov Odrješnik*, pa tudi v drugih okrožnicah. Ravno zaradi svojega posebnega mesta v stvarstvu, čeprav je

tudi človek del stvarstva, je izjema, kar zadeva nesmrtnost.

Drugo je vprašanje, ali je mogoče govoriti o veljavnosti nekdanjih racionalnih dokazov o nesmrtnosti duše. To je mogoče, če nekdo sprejema predpostavko, filozofsko razlago duše in nesmrtnosti. Danes je tega veliko manj, ker tega večina ne sprejema ne na filozofskem ne na teološkem področju, veliko bolj pa sprejema svetopisemsko razumevanje človeka in človekove duše in njegove nesmrtnosti. Zato je vera pravzaprav edini pristop do nesmrtnosti.

Tretje vprašanje: Kako naj si človek predstavlja kontinuiteto lastne individualnosti? Vsaka predstava je nemožna. Vsak si to predstavlja po svoje, na kar je opozoril že apostol Pavel v prvem pismu Tesaloničanom v četrtem poglavju. Tam piše: „Nočemo pa, bratje, da bi vi ničesar ne vedeli o tem, kako je z umrlimi, tako da se ne boste vdajali žalosti, kakor drugi, ki nimajo upanja. Če namreč verujemo, da je Jezus umrl in vstal, moramo prav tako verovati, da bo Bog pridružil Jezusu tiste, ki so umrli v veri vanj“ (1 Tes 4, 13-14). Kako pa naj si predstavljamo vstalo telo, odgovarja apostol Pavel v prvem pismu Korinčanom, kjer na vprašanje, kako vstajajo mrtvi, s kakšnim telesom pridejo, odgovarja: „Neumnež! Kar ti seješ, ne oživi, če najprej ne umrje. In to, kar seješ, ni prihodnja rastlina, ampak golo zrno pšenice ali česa drugega“ (1 Kor 15, 35-36). Morda vse to ni lahko razumljivo, a glavna misel je, da si posmrtnega življenja in telesa ne moremo predstavljati, ker smo tako zelo vezani na čutne predstave.

Četrto vprašanje: Kako sprejeti obstoj posmrtnega življenja, če se med nami in našimi tudi najdražjimi pokojniki odpre nepremostljiv prepad, tišina totalne nekomunikativnosti? Taka tišina ni še noben dokaz, da ni posmrtnega življenja, kajti smrt pomeni pokorščino Bogu, slovo od tega sveta. Z našimi rajnimi pa ostanemo v zvezi po molitvi. Molitev za duše in vcih in spomin rajnih pri evharistični daritvi je zelo močna komunikacija. Tu in tam slišimo tudi, da nekateri pripovedujejo, kako so stopili v stik s svojimi rajnimi ali z dušami v vcih. Vendar je treba biti do teh pripovedi in pričevanj zelo previden. Toliko bolj pa je potrebno, da molimo za srečno zadnjo uro in za rajne.

Prav imate, da je dostop s čisto racionalnega brega do gore vstajenja zelo težak, celo brezupen. Vendar si razum in vera ne stojita nasproti kot dva bre-

gova, ampak razum pomaga, da se bolj poglobimo v verske resnice. Razprava o razumu in veri je bila že v srednjeveški teologiji zelo močna. Drugi vatikanski cerkveni zbor pa je v pastoralni konstituciji *Cerkev v sedanjem svetu* v številu 10 zelo močno poudaril, kako lahko razum podpira in pomaga k resnici sprejemanja nesmrtnosti ali pa dela težave. Koncil našteva različne ovire in omenja predvsem praktični materializem, ki se ne zanima za tako globoka vprašanja, kot je vprašanje nesmrtnosti. Za nekatere pravi, da jih ovira beda, da o tem ne morejo razmišljati. „Mnogi mislijo, da bodo našli svojo pomiritev v mnogovrstnih razlagah stvarnosti. Nekateri pa pričakujejo resnično in vsestransko osvoboditev človeškega rodu edinole od človeške prizadevnosti in so prepričani, da bo bodoče človekovo gospostvo nad zemljo potešilo vse želje njegovega srca. Tudi takih ne manjka,

Velikonočna

IRENEJA RABIČ

*Mar veš, predraga sestra, brat,
da ti na čelu kri blesti,
presveta Rešnja Kri?
Zaznamovani večni svat
gostije Jagnjetove si.*

*To znamenje je Rešnja Kri,
ki že od krsta ti gori
s plameni belimi v duši.*

*Velikonočni zvon zvoni
in vsako leto ti ponavlja:
„Odrešena sta, sestra, brat!
Nosita v sebi svet pečat,
ki greh zlomiti ga ne sme!“*

*Zato naj vriska ti srce,
ko zvon prepeva alelujo!
Vesolja spev v srce zapri
in čuvaj sveto Rešnjo Kri!
Njen ogenj sije ti v očeh,
če s Kristusom zavračaš greh.*

*Med Bogom in teboj je mir!
Ta klic je tvoje sreče vir.
Vso večnost Jagnjetu boš svat,
ti, draga sestra, dragi brat!*

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA APRIL

Splošni: Da bi starši pričevali pred svojimi otroki za velikodušno podelitev gmotnih in duhovnih dobrin z najbolj ubogimi.

Misijonski: Da bi družine z zgledom krščanskega življenja spodbujale številne misijonske, duhovniške in redovniške poklice.

Slovenski: Da bi nas razveseljevalo vstajenjsko oznanilo papeža in naših škofov.

ki obupujejo nad smislom življenja in hvalijo drznost tistih, ki menijo, da je človeško bivanje samo po sebi brez sleherne smiselnosti, in mu poskušajo dati celotno smiselnost zgolj iz moči svojega lastnega duha. Vendar pa spričo današnjega svetovnega razvoja vsak dan vedno bolj raste število tistih, ki postavljajo ali z novo ostrino občutijo najbolj temeljna vprašanja: Kaj je človek? Kaj je smisel trpljenja, zla, smrti? Vse to so namreč stvari, ki kljub tolikemu napredku še dalje obstajajo. Čemu one zmage, dosežene za tako visoko ceno? Kaj more človek prinesiti družbi, kaj more od nje pričakovati? Kaj bo prišlo za tem zemeljskem življenjem? Za vse koncil poudarja, da Cerkev veruje, da je „Kristus za vse umrl in vstal in podeljuje po svojem Duhu človeku luč in moč, da more odgovoriti na svoj vzvišeni poklic; in nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli biti odrešeni. Zato je Kristus ključ, središče in cilj vse človeške zgodovine. Cerkev vrh tega zatrjuje, da pod vsemi spremembami obstoji marsikaj takega, kar se spreminja; in to ima svoj zadnji temelj v Kristusu, ki je isti vsjeraj, danes in na veke.“

Prvi pogoj za tako razmišljanje pa je prava podoba Boga. Bog se nikdar ne igra s svojimi ustvarjeninami in Kristus ne s svojimi obljubami. Izraz „igra“ se mi sploh ne zdi primeren. Oblike iskanja odgovora na temeljna vprašanja človeškega življenja je ali filozofsko, odvisno od pojmov in predpostavk, ali pa v veri in poglobitvi v teologiji.

Končno je osebna odločitev in osebno prepričanje največjega pomena, kajti nikogar ni mogoče na tem področju do česar koli prisiliti.

VELIKONOČNA ZARJA

WILHELM HÜNERMANN

Po pet jih je stražilo v vsaki izmeni. Noč na nedeljo je bila strupeno mrzla. Premraženi stražarji so se zavijali v volnene vojaške plašče in čepeli ob majhnem ognju, ki je metal begajoče sence po njihovih obrazih. Od časa do časa je kdo med njimi vstal in z bakljo posvetil po vrtu.

„Kaj bolj trapastega se pa prokurator res ni mogel izmisliti!“ je zagodrnjal Sebastijanec štrlečih ličnic. Stražiti grob! Kje na vsem svetu ste že kdaj videli takšno bedarijo! Vsa vojašnica se nam je smejala.“

„Ko bi imeli vsaj kaj tekočega!“ je vzdihoval njegov sosed.

„Si že pozabil, da nam je to najstrožje prepovedano? Niti en sam požirek si ne smeš privoščiti!“ ga je opomnil tretji.

„In to vse zaradi tega norca, ki so ga križali, ker si je bedasto domišljal, da je Odrašnik! Se še spomnite, kako je sedel okronan s trnjem in s škrlatnimi cunjami ogrnjen prek ramen? Kakšen pogled!“

„Jutro bo že skoraj. Še malo pa bo zamenjava! Če le niso zaspali!“

„Glej, dekurijski prihaja!“

„No, kaj novega?“ je vprašal predčastnik, ki jih je občasno do časa prihajal nadzorovat.

„Nič, dekurijski!“ je najbližji zazelhal. „Mrlič v grobu se ne premika. Kako pa naj bi tudi se?“

„Kako dolgo pa bo še trajalo to natezanje?“ je drugi zagodrnjal. „Do vrha smo že siti teh neumnosti!“

„Zahvalite se za to velikemu duhovniku!“ se je dekurijski hudobno zarezal. „Ti strahopetci se bojijo celo mrtvih! Strah jih je, če bi morda vstal od mrtvih.“

„Slabo bi se mu godilo!“ je pripomnil surov vojak in s palcem pogladil mečevo ostrino. „Bomo že poskrbeli, da ga bo minilo veselje do takšnih podvigov!“

„Dani se že!“ je dekurijski pripomnil in se ozrl na Oljsko goro, po kateri se je razlila prva svetla zarja novega dne. Nenadoma pa so se vsi zgrozili. V globini pod njimi je zamolko zabobnalo. Tla pod nogami so se grozljivo zatresla.

„Spet tisti prekleti potres, kakor v petek, ko je Galilejec umrl! Še zmešalo se mi bo!“ Sebastijanec je jezno pljunil v ogenj. „Ko bi že enkrat prišla izmena!“

„Ne bo treba več dolgo ča...“ Dekurijski

je beseda obtičala v grlu. Nov močan sunek je udaril iz globine in takoj nato še eden in še in še. Vojaki so se preplašeno spogledali. Opetekali so se, kakor da bi bili na krovu ladje, ki jo premetavajo valovi.

„Pa je res čuden, čuden ta potres!“ je eden ves bled izjecljal.

Noč je bila čisto tiha in mirna. Nenadoma pa je v višini zabučalo. Vrtinčast vihar je udaril med vojake in pometel z njimi, ko da so iz slame. Bliski so se vžigali. Grom je pretresal nebo in zemljo. Vse okrog njih se je lomilo, pokalo in bobnelo.

Ko so vojaki na smrt preplašeni spet lezli na noge, so pri grobu zagledali slepečo svetlobo. Neko bitje je stalo tam in nenavadno žarelo.

Njegov obraz? Noben plamen ne sveti tako čisto in silno. In oblačilo belo ko sneg! Roka! Dotaknila se je kamnite plošče. V hipu je zgrmela z vzhoda. Iz odrpatega groba se je kakor veletok ulila svetloba. Kakor da bi naenkrat zažarelo tisoče sonc! Ne, človeško oko tega ne prenese. Sebastijanci so kakor zadeti od strele kriknili, si z dlanimi zakrili obraze ter popadali.

Ko so si čez čas nekoliko opomogli in trepetaje dvignili glave, so zagledali pred seboj le temno odprtino groba. Grozeče je zijala vanje. O bleščeci svetlobi ni bilo ne duha ne sluha.

Dekurijski je prvi prišel k sebi. Potegnil je iz ognja goreče poleno in na majavih nogah odtaval v grobnico. Takoj se je vrnil. Bled ko zid je naslonjen na podboj izjecljal:

„Prazen je. Grob je prazen!“

„Prazen?“ Vojaki so negotovih korakov odtipali v grobnico in se še sami prepričali. Grob je bil prazen. „Tristo hudičev!“ je eden hripavo zaklel, „niti za trenutek ne ostanem več na tem prekletem kraju!“

„Jaz tudi ne!“ so jecljali drug za drugim še ostali. Kakor da jih goni tolpa sestradanih volkov, so planili, se pognali v beg in se ustavili šele za debelimi jeruzalemskimi zidovi.

„Kaj sedaj?“ je eden ves zasopel vprašal. „Sporočiti moramo prokuratorju, kaj se je zgodilo,“ je zastokal drugi.

„Bi nam verjel?“ je nezaupno pogledal dekurijski. „Najbolje bo, če se vrnemo, zvalimo kamen nazaj na grob in se delamo, ka-

kor da se ni nič zgodilo.“

„Nobena žival me več tja ne zvleče!“ se je uprl že osiveli legionar.

„Veste, kako se kaznuje beg s straže!“ jih je spomnil dekurijski. „Strahopetce bičajo do smrti, ubežnikom pa odsekajo desno roko!“

„Veliki duhovniki so nam skuhalo to juho, naj jo tudi pojedjo!“ je končno stari predlagal.

„Prav, pojdimo k njim!“ je dekurijski pokimal.

***

Ko so možje še vedno vsi zbegani povedali, kaj se je zgodilo, je Kajfa ledeno mrzlo spreletelo. Toda v hipu je pordel, besen do skrajnosti. Žile na vratu so mu nabrekile, se napele in grozno skrotovile. Debelega moža bi ob tolikem razburjenju lahko vsak čas zadela kap.

Dihal je sunkovito, pridušeno kriknil in se sesedel v bližnji naslonjač. Ostre nohte je krčevito zapičil v leseno naslonilo, se z divjim pogledom zažrl v preplašene vojake in zakričal: „Vi, vi naj bi bili rimski vojaki? Vi, ki zbežite kakor stare babnice, če le malo zagrmite! Poberite se nazaj, na stražo! Takoj!“

„Kakšen smisel bi to imelo, ko pa je grob prazen?“ ga je sedaj tudi dekurijski jezno zavrnil. „Kaj? Prazen je? Je res, je res prazen?“ Veliki duhovnik je lovil sapo kakor krap, ko ga potegnejo na suho. „Kako je to mogoče? Zmotiti ste se morali!“

„Nismo nobene babnice, ki ne vedo, kaj vidijo!“ je ostro udaril stari Sebastijanec. „Vsi smo bili v grobnici. Prazna je. Samo par prtov še leži tam!“

Kajfa je z obupnim krikom spet padel v svoj naslonjač. Potem je v naglici pognal služabnika k Ani s prošnjo, naj nemudoma pride k njemu. Nekdanji veliki duhovnik se je zdrznil, ko je slišal to nepričakovano novico.

„Torej mu je res uspelo!“ je prestrašen zahropel. „Pri Bogu, res mu je uspelo!“

„Pa menda ne verjameš, da bi res vs-tal?“ je njegov zet izbulil oči.

„Da, verjamem!“ je stari zastokal.

„Vstal je.“

„Grozno, o kaj takega,“ je Kajfa sopesl. „Kaj naj sedaj storimo?“

„To bi tudi mi radi vedeli!“ je zagodrnjal dekurijski.

Ana je legel na blazinjak, se poigraval

s prti, oči priprl, tako da je gledal samo skozi ostro režo in razmišljal.

Kajfa in vojaki so buljili vanj. Če je sploh kakšen izhod, potem ga bo ta stari lisjak našel. Nazadnje je starec vstal in s svojim tankim glasom spregovoril vojakom:

„Recite: Ponoči, ko smo mi spali, so prišli njegovi učenci, in so ga ukradli.“

„Res, zelo modro!“ se je posmehoval dekurij. „Pa ti, starec, sploh slutiš, kako Rimljani kaznujejo vojake, ki zaspijo na straži?“

„In če bi spali, kako bi mogli videti, da so učenci ukradli truplo?“ je zagodrnjal sivolasi legionar. „Saj ne spimo odprtih oči.“

„Ah, kaj še!“ se je Ana prezrljivo ukri- vil. „Ljudstvo verjame vse, samo če mu znaš prav povedati.“

„Pa Pilat?“

„In če bi to prišlo na ušesa upravitelju, ga bomo mi pogovorili in dosegli, da boste brez skrbi.“

„Zelo negotova obljuba!“ je dekurij skomignil z rameni.

„Morda bi vam tole pomagalo preko največjega strahu!“ je zabundal Ana in vrgel dekuriju mošnjo srebrnega denarja. Dekurij jo je vzel in pohlepno potežkal v roki. Da, to je gotovo važen argument, si je sam pri sebi mislil. Obljubil je, da se bodo ravnali po nasvetu, ter s svojimi možmi odšel.

Ne daleč proč, v Marijini hiši so apostoli ob vsakem koraku in vsakem šumu boječe prisluhnili. Nenadoma so zunaj zaslišali ostre vojaške korake.

„Že gredo! Po nas gredo!“ je Natanael zastokal.

„Odšli so!“ je čez čas olajšano vzdihnil njegov prijatelj Simon, ko so se koraki oddaljili. Stal je pri oknu in oprezoval skozi mrežo pri naokneci. „Prišli so iz palače velikega duhovnika. Kaj naj to pomeni?“

„Kaj pa bi se sploh še moglo zgoditi zdaj, ko je Učenik umrl na križu?“ je zastokal Peter in skril obraz v dlani.

„Rekel je, da bo tretji dan vstal,“ se je spomnil Janez. „Danes je tretji dan!“

„Ne upamo si to verjeti!“ je vzdihnil njegov brat Jakob. „Vse je izgubljeno.“

„Spet bom šel delat na polje,“ je zamrmral Juda Tadej in si ogledoval svoje lopat-aste dlani. „Nikdar več ga ne bom zapus-til.“

„Jaz pa bom šel k Barabu!“ je ihtavo začel Simon Gorečnež. „Morda potrebuje pogumnih mož?“

„Pogumnih mož?“ se je grenko nasme- hnil njegov brat Jakob. „Kdo od nas pa je bil pogumen? Ali nismo vsi zbežali? Ga nismo v trpljenju vsi zapustili, vsi razen Janeza?“

„Prav imaš, Jakob!“ je žalostno poki- mal Andrej. „Zares prav bedno smo odpo- vedali. Žene so bile bolj pogumne kot mi!“

„Pa tudi one ne vedo, kam in kako!“ je vzdihnil Zebedej Jakob. „Marija, Magda- lena, Ivana - Kustova žena in Saloma so že na vse zgodaj odšle, da bi Jezusa mazilile. Niso bile zadovoljne s tistim, kar sta storila Jožef iz Arimateje in Nikodem. Pravijo, da se v naglici ni dalo vse tako narediti, kakor bi bilo treba. Učenikovo telo nista niti umi- la. Toda pred grobom stoji rimska straža in nikogar še v vrt ne pusti, kaj šele h grobu!“

„Žene vedno upajo, tudi takrat, ko dru- gi mislijo, da je vsako upanje zaman!“ se je Matej nasmehnil. „Kje pa je Jezusova mati?“

„Tisti sestre, Marija in Marta, sta jo vzeli k sebi, v Betanijo.“

Ni se hotela vrniti v Nazaret. Pravi, da bo čakala nanj. In tako kakor ona pravza- prav čakamo tudi mi.“

„Čakamo! Čakamo!“ se je Peter razbur- ril, „na koga naj le še čakamo?“ Počasi je vstal in z drsajočimi koraki premeril pro- stor, kjer so pred dnevi obhajali zadnjo večerjo. „Leta in leta smo čakali, vedno znova čakali in upali, da je blizu dan, ko bo ustanovil svoje kraljestvo. Sedaj je vse izgubljeno. Nobenega upanja ni več. Hotel sem umreti z njim. Pa sem ga izdal, trikrat izdal, še preden je petelin zapel. Ne, bratje, ne morem več čakati. Še danes se bom vrnil k svojim mrežam. In čimprej me pogoltno jezero, toliko bolje zame.“

***

Medtem so pobožne žene nakupile pri

trgovcu z dišavami, ki je že zgodaj odprl svoj pazar, dišave, dragoceno nardo in me- hko predivo ter se odpravile na Golgoto. Ko so prispele do Efraimovih vrat, je Salo- ma razburjeno vprašala:

„Kdo nam bo odvalil kamen z vhoda v grob?“

„Denar imam, s katerim bomo podku- pile stražarje,“ je zaupno odgovorila Ivana žena Herodovega uradnika.

„Bog nam bo pomagal!“ je Vzkliknila Marija, Kleofova žena. Magdalena je hodi- la molče. Kakor duhovnik Najsvetejše, je nosila posodo z mazilnim oljem.

Tu, tesno ob mestnem obzidju je deka- protov vrt. Toda nobenega stražarja ni vi- deti. Tudi ogenj je že skoraj ugasnil. V svoje največje začudenje pa so žene opazi- le, da je tudi kamen odvaljen.

Neodločno so obstale pred odprtim grobom, nato obotavljaje vstopile, pa takoj prestrašeno planile nazaj. V prvem prostoru je stal mladenič, sijajen, bleščeče zunan- josti, slepeče belo oblečen in obraz mu je žarel v nadzemski lepoti.

„Angel!“ je kriknila Magdalena in pa- dla na kolena. Tedaj je nebeški glasnik, kateremu se je iz notranjosti grobnice pri- družil še eden, dvignil roko in slovesno oznanil:

„Ne bojte se! Jezusa iščete, Nazareča- na, križanega. Vstal je. Ni ga tukaj. Pogle- jte kraj, kamor so ga položili!“

Žene so tresoče se od neznanne groze, vstopile. Razen nekaj mrliških povojev niso našle ničesar.

„Spomnite se, kako vam je govoril, ko

Vstajenjska procesija v Sloveniji.

je bil še v Galileji, "je spregovoril drugi angel, „Sin človekov mora biti izroččen v roke grešnikov, biti križan in tretji dan vstati. Toda pojdite in povejte njegovim učencem in Petru. Vstal je od mrtvih. Pred vami pojde v Galilejo, tam ga boste videli, kakor vam je rekel.“

Še vedno na smrt prestrašene, pa obnem tudi neizmerno vesele, so se žene vračale v Marijino hišo na Sion.

Ko je bronasti gong pri vratih krepko zazvonil, je učence obšla zona. Stara dekla Roda je trepetaje šla odpret. Olajšano je vzdihnila, ko je opazila žene.

„Grob je prazen!“ je vzkliknila Saloma, ko so prihтели učenci. Magdalena, ki še vedno ni doumela, za kaj gre, je glasno zahlipala:

„Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili.“

„Ne, vstal je!“ je zatrjevala Kleofova žena.

„Angela sta nam to oznanila!“ je v eni sapi povedala Ivana.

„Zmešalo se vam je!“ je Natanal-Bartolomej na pol jezno odkimal. „Od žalosti so znorele!“

Janez pa je planil, stekel kolikor so ga mogle nositi noge vzdolž zahodnega mestnega obzidja, mimo Herodove palače in se skozi vrtna vrata pognal na Golgoto. Takoj za njim je stekel še Peter, toda mladega Janeza ni mogel več dohiteti.

Janez je ves zadihan obstal pred grobom. Res, vse je tako, kakor so povedale žene: kamen je odvaljen. Le o nebeških glasnikih ni bilo sledu.

Janez je omahovaje stopil v prednji prostor, pogledal v grobnico, opazil mrtvaški prt in povoje ter kot vkopan obstal.

Sedaj je prispel tudi že Peter. Stopil je prvi, pred Janezom v grobnico ter našel sudarij in prte. Janez je prišel za njim. Komaj se je še držal na klecavih kolenih.

Globoko pretresena sta hitela nazaj k sobratom. Srečala sta Magdaleno, ki je že vdruho hitela h grobu. Tekla je mimo, ne da bi ju opazila. Gotovo ju skozi solze sploh ni prepoznala.

Vsa objokana je obstala pred praznim grobom. Stopila je v grobnico, ko da ne more doumeti, da ga ni več tu. Ljubi, ljubi ga iz vse duše, mora ga najti!

Takrat je spet zagledala tista dva nebeška stražarja in eden jo je nagovoril:

„Žena, zakaj jokaš?“

„Ah!“ je vzdihnila Magdalena.

„Mojega Gospoda so odnesli in ne vem, kam so ga položili.“

Angel ji je pokazal k izhodu. Zapustila je grobnico in zagledala moža, ki je ves žarel v žarkih čudovite jutranje zarje. Njene oči, rdeče od joka, ga niso prepoznale. Mislila je, da je dekaprotov vrtnar.

„Žena, zakaj jokaš? Koga iščeš?“ jo je mož vprašal.

„Gospod!“ je Marija Magdalena zahlipala, „če si ga ti odnesel, mi povej, kam si ga položil, in ga bom jaz vzela.“

In tedaj je zaslišala glas, poln miline in dobrote, klic, ki ji je v hipu napolnil vso dušo in odmeval v njenem srcu kakor tisoče najslajših pomladnih zvokov:

IZ SLOVENIJE

TV 3: Pred božičem je začela oddajati nova slovenska zasebna televizija TV 3. Svoj sedež ima v poslopju Škofovih zavodov v Šentvidu pri Ljubljani. Ustanovili so jo revije Ognjišče, koprška in mariborska škofija, Krekova banka in družba, Gospodarski forum in Mladinska knjiga. Ob Radiu Ognjišče naj bi na področju elektronskih medijev ponujala krščansko navdihnjene sporede.

„Marija!“

In spoznala je, da je On tisti, ki ga išče.

„Rabbuni — moj Učenik!“ je kot iz uma v brezmejni sreči kriknila. Padla je predenj in zagrebla roke v njegovo bleščečo belo oblačilo. In spet so nežno zazvene njegove besede:

„Ne zadržuj me! Nisem še namreč šel k Očetu; stopi k mojim bratom in jim povej: Grem k svojemu Očetu in vašemu Očetu, k svojemu Bogu in vašemu Bogu.“

In že je izginil izpred njenih oči.

Z glasnim vriskom je planila v Marijino hišo in tresoča se od veselja zaklicala učencem:

„Gospoda sem videla!“

Nato jim je povedala, kaj ji je govoril.

Apostoli so osuplo buljili vanjo. V prvem hipu sploh niso mogli doumeti, za kaj pravzaprav gre.

„Babe čenče! Čvekarije!“ se je Tomaž raztogotil. „Ne zdržim več! Še znorel bom! Tega ne prenesem več! Pustite me! Grem!“

„Kam greš?“ je Janez vprašal razburjenca.

„Še sam ne vem!“ je Tomaž zastokal.

„Vem samo, da bom kmalu čisto znorel, če še naprej ostanem tu!“ Razburjeno je odvrget silmah in odšel.

***

Dva Jezusova učenca, oče in sin, doma iz Emavs, sta se pravkar odpravila na pot.

„Še dihati ne morem več v Jeruzalemu!“ je rekel starejši. „Odkar je On umrl na križu, se tu ne morem in ne morem umiriti. Kakor da bi mi nekaj stisnilo srce.“

„In kar so žene poročale, Kleofa?“ je Janez vprašal. „Mislim, da ima Tomaž prav!“ je mladenič vzdihnil. „Babe čenče! Kdo bi jim le verjel!“

Odšla sta iz mesta in se po široki cesti, ki vodi v Joppo, napolila proti Emavsu. Pot ju je vodila mimo Golgote. Trije križi so turbno štrleli v jasno nebo. Niso jih še odstranili. Z globoko žalostjo sta učenca opazovala prizorišče smrti in nista niti opazila, kako veselo ju obseva sonce velikonočnega jutra.

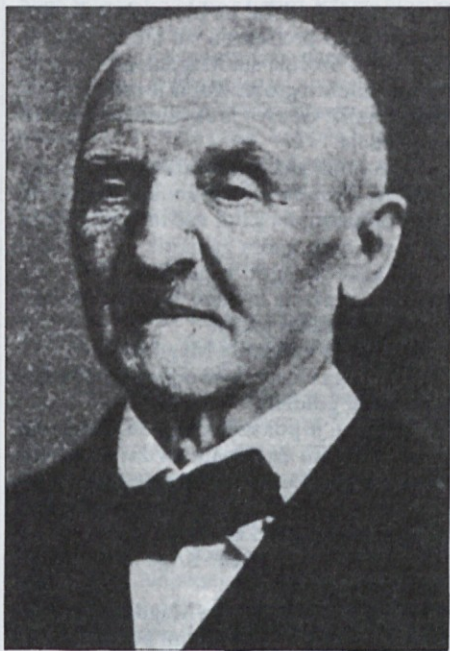
Procesija na velikonočno nedeljo zjutraj v Sloveniji.

Brucknerjeve maše

EDO ŠKULJ

Anton Bruckner se je rodil 4. septembra 1824 v zgornjeavstrijskem kraju Ansfelden kot prvi med enajstimi otroki vaškega učitelja. Njegovi predniki so bili kmetje in obrtniki. Skladatelj vse življenje ni mogel zatajiti svojega podeželskega izvora, niti kot profesor v velemestu Dunaju. V času industrializacije in elektrifikacije je hodil po dunajskih ulicah v mahedravi obleki iz grobega sukna, z gladko obrito césarsko glavo kot arhaičen lik iz davno preteklih dni. Bruckner ni bil čudežen otrok. Njegovo življenje je ustrezalo tradiciji njegovega porekla. Oče, ki je imel razumevanje za glasbo, ga je dal v uk nekemu bratrancu organistu. Nato je s trinajstimi leti postal pevček v znamenem baročnem samostanu St. Florian pri Linzu. Vse to je bilo seveda priprava za poklic učitelja. Službovati je začel s sedemnajstimi leti v od Boga zapuščeni vasi Windhag blizu češke meje, kjer je tudi orglal. Z enaindvajsetimi leti se je vrnil v St. Florian, to pot za orgle. Vendar je minila še vrsta let, preden se je dokončno odločil za glasbeni poklic. Šele z dvaintridesetimi leti je postal stolni organist v Linzu, takrat majhnem provincialnem mestu. Spoznal je, kaj vse mu še manjka, zato je kot zunanji učenec posebej študiral pri najbolj temeljitem učitelju dobe Simonu Sechterju, katerega je tudi leta 1864 nasledil kot profesor kontrapunkta na dunajskem konservatoriju. Dunajčan pa Bruckner nikoli ni postal. Bil pa je zelo priljubljen učitelj in med najbolj slavne učence gotovo šteje Gustav Mahler. Bruckner kot skladatelj je v desetletjih svojega življenja na Dunaju doživel priznanje le v strokovnih krogih, v javnosti pa le nerazumevanje in posmeh. Splošno priznanje pa je požel šele v zadnjih letih življenja. Njegovi prošnjaki za mesto dvornega kapelnika sicer niso ugodili, postal pa je dvorni organist. Leta 1891 ga je Univerza na Dunaju imenovala za častnega doktorja. Umrl je na Dunaju 11. oktobra 1896. Pokopali so ga pod orgle samostanske cerkve St. Florian, ob katerih je pel kot deček in na katere je deset let igral kot organist ter čudovito improviziral. Te

orgle, ki jih imenujejo Brucknerjeve orgle, je naredil Franc Ksaver Križman, ki je nekaj let prej naredil nove orgle za ljubljansko stolnico.

Prva skladba, skatero je Anton Bruckner dokazal svoj slog, je bila *Maša v d-molu*. Nastala je leta 1864 v zelo kratkem obdobju, takoj po simfoniji v d-molu, ki jo je skladatelj pozneje oštevilčil kot *Simfonija številka nič*. Začetka je mašo načrtoval za slovesno bogoslužje 18. avgusta 1864 — rojstni dan cesarja Franca Jožefa, vendar skladba še ni bila končana. Zato so jo prvič izvedli istega leta na praznik sv. Cecilije 22. novembra 1864 v stolnici v Linzu, in to z velikim uspehom. Skladatelj sam je skladbo naštudiral in jo tudi dirigiral. Ko pa je bila maša po enem mesecu ponovno in s še večjim uspehom izvedena na javnem koncertu, je skladatelj opozoril nase.

Brucknerjeva *Maša v e-molu*, ki je druga od treh velikih skladateljevih maš, je nastala kmalu po prvi *Maši v d-molu*, in sicer jeseni 1866. Ker so se gradbena dela nove linske stolnice, ki jo je leta 1862 začel škof Rudiger, zavlačevala, je bila posvetitev zaobljubljene kapele, kateri je bila maša od vsega začetka namenjena, izvedena šele leta 1869. Zaradi grad-

benih del je morala biti maša izvedena na prostem. Zaradi tega je orkester sestavljen iz pihal in trobil. V leta 1882 predelani izdaji je skladatelj jasno nakazal, da morajo pri *svet* in pri *jagnje* tempa biti kolikor mogoče počasni. Adalbert Schryer, ki je leta 1885 prvi izvedel mašo v novi izdaji, je zapisal: „*Svet*, ki je zložen v strogem Palestrinovem kontrapunktu, si je Anton Bruckner zaželel še počasneje. Vendar mojs-ter je razumel, da nisem mogel vzeti še bolj počasnega tempa, ker je bila velika nevarnost, da bi intonacija padla.“ Še danes povzročajo daljši vokalni mašni deli zborom intonančne težave. Mogoče je tudi v tem razlog, da je po letu 1885 niso nikoli več izvedli, dokler je skladatelj živel.

Zanimivo je, v kako kratkem času so nastale vse tri maše. *Tretja maša* — v f-molu — je nastala že leta 1867. V naslednjem letu je bila izvedena na Dunaju pod skladateljevim vodstvom v cerkvi sv. Avgušтина. Nekateri so jo imeli za najboljšo mašo po Beethovnovi Slovenski maši. Pri tej maši Bruckner uporabi vsa tedanja, predvsem harmonska in orkestrska sredstva poznega romantizma, pri vsem tem pa je ostala duhovno čista. Po sredstvih je romantična, po izrazu pa neverjetno iskrena in pobožna. Bruckner je pri tej maši pokazal, kako globoko je zasidrana njegova vernost in pobožnost. Človeka po eni strani prevzame sklesanost prvega stavka — *gospod*, hkrati pa zgradba *slave* s čudovito sklepno fugo. V *veri* kar naprej ponavlja klic: *Credo!*, kot da bi hotel potrditi svojo vernost v vsak stavek veroizpovedi. *Svet* je skrajšan na najmanj, v *blagoslovljen* pa edinkrat pravzaprav pride solist (sopran) do prave arije. Vsi drugi vstopi solistov so le v dvogovoru z zborom. V *jagnje* ponovi temo prvega stavka in s tem mašo motivično zaokroži.

Poleti 1876 je Anton Bruckner vse tri maše zopet vzel v roke in jih ritmično uredil, kot se je sam izrazil. Pri tem si je pomagal s štetjem posameznih taktov, da je mogel ustvariti enako dolge glasbene periode, kar je prav značilno zanj. Pri tem si je pomagal z odstranjevanjem in dodajanjem taktov ali z dodajanjem pavz, celo na začetku stavka! Tako je dosegel pravišnji obliko osemtaktnih period. Skladatelj je tudi pozneje vnašal popravke v katero od maš, tako da je včasih kar težko ugotoviti, katera je zadnja verzija določene skladbe.

Slomšek in naš čas

STANKO JANEŽIČ

4. V celovškem bogoslovju

V celovškem bogoslovju se je Slomšek predal študiju bogoslovnih ved in molitvi. Najbolj se je vglabljal v Sveto pismo, v knjige stare in nove zaveze. Navzel se je duha Svetega pisma in tudi načina bibličnega izražanja, tako da je mogel biti odličen razlagalec božje besede vse svoje življenje. Hkrati je z veliko zavetostjo spoznaval cerkvene očete, posebej še sv. Avguština, sv. Hieronima, sv. Janeza Zlatoustega in sv. Gregorija Velikega, ki so bili vsi tudi odlični cerkveni govorniki. Izpisoval si je njihove misli in primere ter se tako pripravljaj na pridigarsko službo.

Poleg drugih obveznih predmetov je Slomšek poslušal tudi predavanja iz splošnega vzgojeslovja in se tako še bolj usposobil za učiteljsko službo. Predvsem pa je Slomšek v svojih bogoslovnih letih z ljubeznijo preučeval slovenščino in se vadil v pisateljstvu, k čemur ga je spodbujal tudi profesor Josip Poklukar. Že prvo leto je postal knjižničar in že prvo leto je z odobrenjem ravnateljstva začel med sobogoslovci pouk slovenskega jezika, ki ga je vodil kar vsa štiri leta svojega bogoslovskega študija. V svojem prvem nastopnem govoru je svoje sošolce ognjevitost spodbujal k ljubezni do slovenskega jezika, ki bi ga morali zlasti slovenski duhovniki dobro poznati.

Takole jih med drugim nagovorja: „Izvoljeni zbor slovenskih bratov! Stopim na besednico (govornico) prvikat pred brate mojega ljudstva. Izvolil sem vas danes v tem času našega preblaženega zbora veselo pozdravit, kakor poklicane delavce v Gospodov vinograd slovenskega naroda. Pa še enkrat bolj mi srce poskoči, ko vidim toliko mladih, prebrisanih slovenskih rojakov, mojih bratov, se veselo pripravljati k obdelovanju žlahtnih, lepih pa zapuščenih vinskih trt slovenskih otrok... Skozi naše dežele tečejo Sava, Drava, Mura, Savinja, daleč so narazen, pa se nazadnje prijazno snidejo. Našim rekam bodimo mi podobni: Slovenec je Kranjec, Slovenec Korošec kakor Štajerc, bratje smo drug drugemu. Po pouku omike se približujemo drug drugemu in srečen čas, ko bode v jeziku slovenstva

ena hiša, eden rod, eno slovenstvo, en govor... Mladi lepi sad bode raste, kateriga bomo vsadili; že dolgo bode črna zemlja naša trupla krila, daleč v dolgo večnost bomo stopili, in še bode naš trud slovenščini žlahtni sad prinašal.“

S tem poukom, ki se ga je udeleževalo okrog 50 bogoslovcev, je imel Slomšek velike uspehe. Bodočim duhovnikom je pomagal k večjemu poznanju slovenskega jezika in boljšemu pridiganju, nekatere je uvajal v pisateljstvo, v vseh pa je utrjeval zdravo narodno zavest.

Še bolj kot študijskega dela pa se je Slomšek v bogoslovju oklenil molitve. Molil je pogosto in z veseljem, sam in v povezavi z drugimi bogoslovci. Trdno je bil prepričan, da mora biti duhovnik predvsem mož molitve. Le če bo sam mnogo molil, bo priklical božji blagoslov na svoje delo. In le kot zgleden molivec bo mogel naučiti prav moliti tudi druge.

Ko je Slomšek prejel red subdiakona (28. avgusta 1824) in s tem obveznost neporočenosti ter vsakdanje molitve brevirja, si je med drugim zapisal: „Velika je moč čiste molitve.“

Veni izmed svojih pridig pa spodbuja: „Moli in delaj! Imej pri Bogu svoje srce,

imej pri delu svoje roke... Molitev je nebeška pošta; po njej gredo naše prošnje gor, po njej pridejo dari božje milosti dol.“

Tudi nas Slomšek vabi k delu, telesnemu ali duhovnemu, ter k molitvi.

Spodbuja nas k branju Svetega pisma in verskih spisov, k vedno večjemu spoznavanju in premišljevanju verskih skrivnosti, k vestnemu opravljanju svojih dolžnosti, predvsem pa k pogosti in zaupni molitvi, ob zgedu ponižne Gospodove dekline in velike molivke — Device Marije.

IZ SLOVENIJE

Ljubljanski pomožni škof Alojz Uran je bil med Slovenci v Avstraliji od 16. novembra do 18. decembra 1995 na povabilo slovenskih frančiškanov. Tam živi 20.000 Slovencev. Obiskal je slovenske skupnosti v Sydneyu, Melbournu, Adelaidi, Perthu, Birsbanu, Canberri in drugih mestih.

Zapleti pri vrnitvi cerkve sv. Jožefa v Ljubljani: Za zaplenjeno cerkev sv. Jožefa, ki so jo pod komunističnim režimom uporabljali kot filmski atelje, sta ljubljanska škofija in Provincialat slovenske jezuitske province že leta 1990 pri pristojnih uradih vložila zahtevo za vrnitev in sicer ne le cerkve, ampak tudi samostana ter doma duhovnih vaj s pripadajočim vrtom. Ministrstvo za kulturo je obljubilo, da bo to storilo do 20. decembra 1995. Pred božičem pa je vlada hotela vrniti le cerkev v opustošenem stanju in samostan poln najemnikov, zato je Cerkev takšno povrnitev odklonila, pogaja pa se za vrnitev Duhovnega centra sv. Jožefa v stanju, kot je bilo ob zaplenitvi.

„S tiskano besedo na pot vere“ je bilo geslo letošnjega meseca verskega tiska v januarju v Cerkvi na Slovenskem. Poleg tednika Družina izdaja Cerkev revijo za mlade Ognjišče, za otroke Mavrica, za izobražence Tretji dan, za bolnike Prijatelj, za duhovnost Božje okolje, salezijanci izdajajo Knjižice, Mohorjeva v celju izdaja letno zbirko mohorjevok in druge knjige, teološka fakulteta Bogoslovni vestnik, slovenske škofije Sporočila in pastoralno revijo Cerkev v sedanjem svetu, zbirko Cerkveni dokumenti, redovniki svoja glasila ipd. Tudi Slovenci v Argentini, tudi mlajši, se moramo zavedati važnosti naših verskih listov za naše versko oblikovanje in življenje.

Lastovka, ki je priletela v zimo

MARKO KREMŽAR

(2)

čakajo slovenske vernike.

Vsekakor pa celjski govor, ki je nekako njegova duhovna oporoka, ni bil edini izraz daljnovidnosti škofa Jegliča. Med najvidnejšimi znaki življenjske sile slovenskih katoličanov v zadnjih sto letih je bila ustanovitev srednješolskega zavoda sv. Stanislava. Ljudstvo ga je upravičeno poimenovalo kot „škofove zavode“, kajti brez trmaste odločnosti tedanjega ljubljanskega škofa jih ne bi bilo. Verski pomen te ustanove je jasen. A tudi tisti, ki pravijo, da je bil ta zavod zadnja in odločilna obrambna črta slovenstva pred nemškim kulturnim vdorom, ne pretiravajo. „Zavodi“ niso bili le klasična gimnazija, ne le žarišče duhovnega življenja, marveč tudi kraj, kjer se je vračal med naše ljudstvo narodni ponos.

Več kot slučaj je, da so bili škofovi zavodi, kot vidni simbol slovenskega katoliškega gibanja, vsa leta verske in narodne nesvobode zaprti. Nacisti so jih spremenili v vojašnico in v zapore. Izbrisati so hoteli sleherni sled slovenske in krščanske kulture. Komunisti, ki so jim sledili, pa so naredili iz Zavodov koncentracijsko taborišče. Stavba s kapelo, dvorano in učilnicami, ki je bil posvečena

kulturi in veri, je bila onečaščena z nasiljem, hkrati pa posvečena s krvjo in trpljenjem mučencev. Niso bili redki gojenci škofovih zavodov, ki so iz prostorov, v katerih so se vzgajali za pošteno delovanje v slovenskem narodu, odhajali po koncu druge svetovne vojne v nasilno smrt. Še predno je doslužilo častitljivo poslopje tej strašni nalogi, jo je komunistična vojska, po nacističnem zgledu, spremenila v kasarno. Človeško gledano ni bilo upanja, da bi mogočni zidovi se kdaj služili namenu, za katerega je nekoč slovensko ljudstvo pod vodstvom svojega škofa vztrajno zbiralo sredstva, od zrna do zrna, v skladu s pregovorom in s tradicijo.

Ko so zaveli po naši domovini vetrovi politične pomladi, se je nepričakovano ponudila možnost, da bi prešli opustošeni in zanemarjeni Zavodi spet v upravo in last katoliške Cerkve. Peščica pogumnih rojakov, ki so se ob prvih znakih odjuge pognali v sredo slovenskega političnega prostora iz golega čuta odgovornosti, kot padalci brez padal, so se po prvih uspehih in kot predstavniki državnih ustanov zavledli tudi dolžnosti poprave krivic, ki jih je desetletja kopicila totalitarna oblast. Ponudba, naj prevzame lastništvo „škofovih zavodov“ in z njim povezano skrb za njih obnovo in uporabo spet Cerkev, je bila izraz politične volje in kot taka simbolično dejanje. Takrat ni stal slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar pred nič manjšim izzivom kot njegov daljni predhodnik Bonaventura Jeglič. Verjetno je bila odločitev, sprejeti na svoje rame tako odgovornost, v danih razmerah še težja kot je bila nekoč Jegličeva. Medtem ko so bile vsem znane materialne težave, s katerimi bi bila povezana obnova poslopij, je škof poznal tudi zahtevnost celó najskromnejših šolsko-vzgojnih podvigov, ki so se tedaj porajali in borili za obstoj. Nihče ni vedel, kakšna bo, po pol stoletni prisiljeni trpnosti, pripravljenost slovenskih katoličanov na takšen izziv. To je bila tudi za ljubljanskega škofa še — neznanica.

Pri tej brez dvoma zgodovinski odločitvi ni šlo le za obnovo ali za golo vzdrževanje zanemarjenih in deloma uničenih

Kristjanova vera je vedno na preizkušnji, medtem ko sistemi političnega nasilja minevajo. Prehodi iz enega zgodovinskega obdobja v drugo praviloma niso hitri in prelomnice so navadno vidne šele iz časovne perspektive. V našem primeru ni bilo tako. Pričetek nasilja je bil sicer predvidljiv, a njegova izvedba z nemškim napadom v drugi svetovni vojni in s pričetkom komunistične revolucije nekaj mesecev kasneje je bila bliskovita in globoka. Podobno je bilo tudi izvotljenje komunistične ideje kmalu razvidno vsakemu, ki je sledil razvoju filozofskih misli, vendar je presenetila šibkost komunističnega sistema. Propadanje socialističnega gospodarstva je bilo že dolgo na dlani, kljub temu pa je „dramatična implozija“ realsocializma presenetila ves svet.

Čas, ko vodi slovenske katoličane sedanji metropolit dr. Alojzij Šuštar, je postal naenkrat jasnovidna prelomnica, ki je zahtevala skoraj čez noč novih prijemov in nalaga tako pastirjem kakor čredi različne odgovornosti in naloge. Ni majhna zasluga ljubljanskega nadškofa, da je sredi burnih dogodkov in razširjene nejasnosti v svetu opazil znamenja časov in pričel v skladu z njimi odločati. Pri tem je bil, z najožjimi sodelavci, navadno osamljen, kajti plast katoliških izobražencev je postala po treh generacijah preganjanja izredno tanka, nekoč tako živahne organizacije vernikov pa so bile zatrte. Ostalo pa je skrito seme, posejano po vsej slovenski zemlji. Kot v vsej cerkveni zgodovini bo tudi med nami rodilo sadove. Klince novega življenja bodo počasi, a nezadržno pognale iz nakopičene rezerve trpljenja.

Upoštevati pa moramo, da bo doba okrevanja tem daljša, čim hujša je bila zabloda in čim bolj nepričakovan njen zlom.

Zanimivo je, da je najjasneje predvideval pričetek te mračne in krvave dobe prav eden od predhodnikov sedanjega nadškofa. Malo pred smrtjo je škof Jeglič, na taboru katoliške mladine v Celju napovedal oblikovanje „protikrščanske fronte“, pa tudi bližino težkih preizkušenj, ki

Za resnico o škofu Rožmanu

FRANCI PETRIČ

poslopij, ki so last vsega slovenskega katoliškega občestva. Kdor bi prevzel zanje odgovornost, bi sprejel na svoje rame tudi zgodovinsko poslanstvo, ki je neločljivo povezano s tradicijo Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu. Tega se je nadškof dr. Šuštar dobro zvedal. Zato je odločitev, ki jo je sprejel ob moralni podpori nekaterih sodelavcev, tem pomembnejša in zaslužnejša. Temeljila je na zaupanju v božjo Previdnost pa tudi v katoliško zavest Slovencev. Odločitev je bila vsekakor pravilna, pa tudi, kot se je kmalu izkazalo, časovno primerna. Z vsakim dnem postaja jasneje, da pomeni obnova škofijske gimnazije na zgodovinskih tleh viden mejnik ne le na poti slovenske Cerkve, marveč tudi v zgodovini našega naroda.

Nadškofu dr. Alojziju Šuštarju je bilo dano, da je na čelu svojih vernikov presotopil prag iz polstoletne zime pomladi naproti. To seveda ne pomeni, da stopa Cerkev na utopično pot svetovnega triumfalizma. Prej nasprotno. Z večjo svobodo nastopajo večje odgovornosti. Manj kričeče, a ne manj razdiralne zmote, kot je bil marksizem, predstavljajo za vesoljno in za slovensko Cerkev nove, morda se večje izzive. Marsikaj, kar prej ni bilo mogoče, postaja zdaj dolžnost. Navednost ne more biti več izgovor. Namesto skritega zahtevajo novi časi, sredi poganske brezbrzičnosti, pogumnega, vidnega krščanstva. Ni več dovolj reakcija na tuje odločitve, katoličani se moramo spet navaditi na dejstvo, da smo odgovorni za dejanje in opustitve, da so uspehi in neuspehi odvisni od naše iznajdljivosti, zmožnosti in zavzetosti. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da pot iz enoumja in totalitarne, kolektivne neodgovornosti še ni končana. Težka zmeta zapušča, celo med zvestimi, dolgotrajne posledice.

Z današnjega zgodovinskega praga je že videti nova obzorja. Če hočemo, da ta ne bodo le prividi, temveč resničnost, katero bodo živeli naši potomci, je prav, da najprej jasno začrtamo svojo smer, potem pa se pripravimo na skupno pot v zavesti, da vse, kar je vredno, stane. Nič ni zastoj in brez kreposti ni vrednot.

Po zglede nam ni potreba hoditi na tuje. Pred sto leti je stal naš narod na podobni izdejni razpotnici kot danes. Iz svojih potreb in s svojimi sredstvi si je poiskal pravo smer in primerno pot. Kreniti moramo v prihodnost polni zaupanja

Nedavno smo v Družini objavili novico o obnovitvi postopka zoper ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana. V javnosti je to že zbudilo zanimanje in odmeve. Zato smo se za podrobnejše informacije obrnili na generalnega državnega tožilca Antona Drobniča. V pogovoru nam je pojasnil naslednje.

Gospod Drobnič, kaj pomeni, da bo postopek zoper pokojnega ljubljanskega škofa dr. Rožmana obnovljen?

Republika Slovenija z osamosvojitvijo in sprejemom nove ustave ni pretrgala pravne zveze s prejšnjim totalitarnim pravnim sistemom in prejšnjega režima ni obsodila,

in samozavesti, pa tudi hvaležnosti do vseh, ki imajo vidne in nvidne zasluge, da smo Slovenci do zdaj, v veliki meri, ohranili zvestobo svoji veri in rodu. Med temi je neizmerna množica slovenskih mučencev vseh časov, na vidnem mestu pa dolga, tisočletna, vrsta slovenskih dušnih pastirjev. Večina od njih je v mejah danih možnosti opravila svojo nalogo. Nekateri pa predstavljajo tudi viden mejnik svojega časa; eden teh je, brez dvoma, sedanji ljubljanski nadškof. ●

kot so to storile druge države, nastale na razvalinah komunizma. Tudi v naši novi državi so pravno veljavne vse sodbe, ki so jih izrekla sodišča bivše socialistične Jugoslavije, tudi tiste iz najbolj krvavega povojnega revolucionarnega obdobja. Zato so tisti, ki so delovali proti nelegitimnemu revolucionarnemu režimu, po zakonu še vedno obsojeni kriminalci, tisti, ki so pred vojno in med njo nasilno rušili legitimno demokratično ustavno ureditev, pa zaslužni revolucionarji.

Krivične in pravno nevzdržne povojne razredno-politične sodbe je zato mogoče odpraviti samo na tak na način kot vsako drugo pravnomočno sodbo našega sodišča, t.j. vsako posebej z izrednimi pravnimi sredstvi, ki jih določa zakon o kazenskem postopku.

Za povojne obsodbe sta uporabni predvsem obnova kazenskega postopka in zahteva za varstvo zakonitosti. Z zahtevo za varstvo zakonitosti, o kateri odloča samo Vrhovno sodišče Republike Slovenije, se — kot pove ime — popravi samo napačna uporaba zakonov. Dejanskih ugotovitev, ki so podlaga sodbi, s tem pravnim sredstvom ni mogoče izpodbijati. Neresnične dejanske ugotovitve je mogoče izpodbijati z obnovo postopka, o kateri odloča pristojno sodišče prve stopnje.

Sodba, ki jo je ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu dne 30. 8. 1946 izreklo vojaško sodišče v Ljubljani, je po mojem znanju in prepričanju zgled neresnične in nezakonite sodbe, nezakonite tudi po tedanjem revolucionarnem pravu. Nova dejstva in novi dokazi kažejo, da so neresnične ali samo napol resnične skoraj vse dejanske ugotovitve v tej sodbi. Zato je državno tožilstvo zahtevalo obnovo postopka.

Če bo sodišče kazenski postopek zoper škofa Rožmana obnovilo, bo torej mogoče ugotoviti resnična dejstva in odpraviti krivično sodbo.

Na kakšni osnovi ste se odločili za to dejanje?

Za obnovo kazenskega postopka zoper škofa Rožmana se je tožilstvo odločilo zaradi številnih zunanjih pobud, zlasti tudi

zaradi javne pobude DRUŽINE in pobude nadško fa dr. Alojzija Šuštarja, pa tudi zaradi lastnega spoznanja, da mora eno najpomembnejših in najbolj spotakljivih povojnih obsodb ponovno pregledati neodvisno sodišče demokratične države. Pri tem je tožilstvo upoštevalo tudi to, da je škof Rožman že mrtev in da tudi niso več živi bližnji sorodniki, ki bi po zakonu mogli sami zahtevati obnovo postopka.

Menda veliko dokumentov o postopku zoper pokojnega škofa manjka. Ali ste našli kje kakšne nove? Slišati je, da ni bilo moč priti do dokumentov v vatikanskih arhivih?

Zgodovinarji so našli številne nove listine in ugotovili pomembna nova dejstva. Glede na to, da je bil škof Rožman obsojen v odsotnosti in se pred sodiščem ni mogel braniti, se mi zdi posebno pomembna listina njegov lastnoročno zapisan zagovor v nemškem jeziku, katerega izvirnik so zgodovinarji našli in se sedaj nahaja v nadškofijskem arhivu v Ljubljani in katerega prevod objavljate v vašem časopisu. Zahteva za obnovo postopka se sklicuje še na številne druge nove dokumente in nova dejstva, za katere sodišče leta 1946 ni vedelo ali pa ni hotelo vedeti, kot na primer ni hotelo vedeti za resnično vsebino škofovega pisma italijanskemu visokemu komisarju Emiliju Grazioliju ali za pismo in pričevanje Ivanke Tomšič, matere sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča, itd.

Tistega dela ljubljanskega škofijskega arhiva, ki ga je med sojenjem škofijski ordinariat izročil škofovemu uradnemu zagovorniku dr. Alojziju Vrtačniku in ga je temu, preden ga je mogel uporabiti za škofovo obrambo, nezakonito vzela OZNA, zgodovinarji kot celote še niso našli. Za posamezne listine, ki so znane, pa je mogoče domnevati, da so iz tistega zaplenjenega arhiva.

Pred časom je nadškof dr. Alojzij Šuštar v Vatikanu prosil za vpogled v dokumentacijo o škofu Rožmanu, vendar je vatikansko državno tajništvo njegovo prošnjo zavrnilo „kot preuranjeno“. Zgodo-

vinarji vseeno izražajo upanje, da jim bo ta dokumentacija kmalu dana na vpogled.

Vse to je zelo pomembno za širše in globlje iskanje zgodovinske resnice o škofu Rožmanu in njegovem času. Za obnovo kazenskega postopka pa to ni bistveno, ker je že sedaj na voljo nešteto novih dokazov in novih dejstev.

Katere so lahko praktične posledice po zaključku tega postopka?

Obnova kazenskega postopka lahko pripelje do spoznanja, da je obtožnica vojaškega tožilstva proti dr. Gregoriju Rožmanu neutemeljena, in ugotovitve, ki jih o dejanjih in ravnanju škofa Rožmana navaja sodba vojaškega sodišča, neresnične ali pa tako dvomljive, da ne morejo biti podlaga izrečni sodbi. Če bo tako, bo obsodba razveljavljena in škof Rožman bo oproščen krivde in kazni. Pravno bi veljalo, da ni bil obsojen in ga je šteti za nedolžnega.

Kdo je sedaj odgovoren za izvedbo obnovljenega postopka in koliko časa bo vse skupaj trajalo?

Za odločitev o zahtevi za obnovo postopka je sedaj pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani. Najprej bo senat treh sodnikov odločil, ali so v obnovi navedeni dokazi in dejstva res novi in ali so takšni, da bi, če so resnični, sodišče obdolženca oprostilo ali ga mileje kaznovalo. V tem primeru bo obnovo dovolilo in določilo, v katero fazo

je kazenski postopek vrnjen: ali v stanje sodne preiskave ali v stanje glavne obravnave. Koliko časa bo trajal obnovitveni postopek, ne vem. Verjetno več mesecev, vse skupaj pa lahko tudi več let.

V Slovenskem prostoru smo pričeli izredno hudemu pritisku na cerkveno vodstvo. Nedavno smo brali borčevsko pismo papežu, kjer dobesedno „tožijo“ nekatere v vodstvu papežu. Slovenska javnost je zaradi vprašanja revolucije med drugo svetovno vojno še vedno razdeljena. Se bojite, da bi pri obnovi Rožmanovega procesa prišlo do političnih pritiskov na državno tožilstvo?

Kazenski postopek proti škofu Rožmanu je bil tako po namenu kot po izvedbi in izidu izrazito političen proces, proces za politično rabo. Vse to trdi in poudarja sama sodba. Zato ni izključeno, da se ne bodo politične sile, ki so proces načrtovale in izvedle, posredno ali neposredno zopet oglasile ali celo skušale izvajati politični pritisk. Državno tožilstvo za politične pritiske ni občutljivo, zato se takšnih pritiskov ne bojim. Tudi sodišča so sedaj neodvisna in me ne skrbi, da bi podlegla političnim pritiskom. Ni vse tako katastrofalno, kot se prepogosto govori in piše. Potrebno nam je zaupanje v sodstvo. Tudi v Rožmanovi zadevi nas bo lahko privedlo bliže k resnici in pravici.

„Družina“ 8, 25. februarja 1996

Moški zbor pod vodstvom dirigenta Jožeta Omahna poje med sv. mašo v Slomškovem domu.

Spomenik škofu Rožmanu in žrtvam komunizma

FRANCI PETRIČ

Slovenija se te dni že zelo intenzivno pripravlja na obisk papeža Janeza Pavla II. Poleg duhovne priprave pa hočemo v domovini postaviti tudi poseben in trajen spomenik na ta veliki zgodovinski dogodek za prihodnje rodove. Zato smo se v ljubljanski stolni župniji odločili napraviti nova bronasta glavna in stranska vrata. Stolnica je srce slovenske metropolije in na neki način srce vse Cerkve na Slovenskem. Tu se bo papež srečal z duhovniki, redovniki in redovnicami. Prav v spomin na ta dogodek bi napravili nova vrata, ki pa bi bila obenem spomenik slovenske države, 1250 let krščanstva v našem narodu in tudi spomin na tragične dogodke naše zgodovine. Delo je bilo zaupano uglednima kiparjema Tonetu Demšarju in Mirosadu Begiču. Oba sta delo že končala.

Demšar je napravil glavna vrata, kjer je predstavljenih 1250 let krščanstva in slovenske zgodovine. Ker papež prihaja ob 1250-letnici krsta karantanskih knezov Gorazda in Hotimirja, karantanskih knezov, sta ta dva upodobljena na začetku. Ob njiju je Gospa Sveta s sv. Modestom in knežjim kamnom. Nad njima pa sv. Ciril in Metod, ki sta delovala med Slovenci, zraven piše menih Brižinske spomenike, prvi slovenski pisani dokument. Rebro s sklepnikom opozarja na velik pomen redovnikov v naši zgodovini, nad njim pa je protiturški tabor v Hrastovljah. Opozarja na hudo preizkušnjo — turške vpade (jezdci na konjih!), ki so bičali naše ljudi v srednjem veku. Zavešče so našli le za zidovi okrog cerkva. Zraven so kmečki upori in prva knjiga v slovenskem jeziku. Nad vsem tem je škof Tomaž Hren, ki je močno zaznamoval duhovno prenovo našega naroda v času po reformaciji. Zraven je škof Slomšek, narodni in verski buditelj, ki bo, kakor upamo, prvi uradno razglašeni slovenski blaženi. Misijonsko dejavnost in čutenje našega naroda kaže upodobitev drugega svetniškega kandidata škofa Friderika Baraga. Tragično doživetje 20. stoletja kaže množica, ki pada v brezno

ter gledalca spominja na tragedijo Kočevskega roga, Teharj in drugih jam. Obenem pa spominja tudi na vse druge žrtve vojne. Vrhunec te zgodovine, ki jo kažejo vrata, je slovenska osamosvojitvev in papežev obisk.

Kipar Begič je za stranska vrata napravil zgodovino ljubljanske škofije v 20. stoletju, kakor jo posebljajo škofje Jeglič, Rožman, Vovk, Pogačnik, Šuštar in Lenič. Vsak od teh škofov se je za vedno vpisal v narodno in versko zgodovino. Anton B. Jeglič je bil izreden verski in narodni delavec. Njegovi največji sadovi so bili med drugim Škofjevo zavodi s prvo gimnazijo s slovenskim učnim jezikom, odločitev za Jugoslavijo v burnih časih ob koncu prve svetovne vojne, delo za duhovno prenovo slovenskega naroda. Škof Gregorij Rožman je bil pastir v najtežjih trenutkih za naš narod doslej. Njegov trpeči in izmučeni obraz priča o „teži križa in plačilu“, kar je bilo njegovo geslo. Kot pastir je spremljal in tolažil begunce, ko so morali pred komunizmom zapustiti domovino in potem, ko so mnogi izgubili fante in može. Škof Anton Vovk je velik zaradi preganjanja Cerkve, ki ga je doživel in prestajal skupaj z vernimi. Njegov zažig v Novem mestu 20. januarja leta 1952 najbolj simboli-zira čas, ki ga je preživljal. Tudi nadškof

Jožef Pogačnik, prvi slovenski metropolit, simbolizira trpečo Cerkev v našem narodu. Čez dvesto duhovnikov je bilo po vojni zaprtih, med njimi za pet let tudi takratni kanonik in kasnejši nadškof Pogačnik. Nadškof Šuštar simbolizira novo obdobje slovenske Cerkve in naroda: propad komunizma in slovensko osamosvojitvev in državnost. Ob njem je škof Stanislav Lenič, ki je bil priča dela vseh petih škofov. Kot njihov sodelavec in dober poznavalec nam jih je s svojim prepričanjem najbolj predstavil. Posvečen je bil na dan, ko je škof Jeglič umrl, bil je tajnik škofov Rožmana in Vovka, dokler ni bil zaprt za osem let, bil ožji sodelavec nadškofov Pogačnika in Šuštarja. Dočakal je plebiscit za slovensko samostojnost in umrl v zarji novih časov slovenskega naroda. V njegovem naročju je poveljučana glava Kristusa, katerega telo je še v povojih. Kristus, ki se ga dotikajo pastirske palice škofov, je tista moč vseh teh mož, kakor je zapisal že sv. Pavel: „Oznanjamo Kristusa Križanega in od mrtvega vstalega!“ Na vrhu, za vsemi škofi je Marija Pomagaj, Kraljica Slovencev, h kateri so se vsi zatekali in po njeni priprošnji vztrajali, ko je bilo najhuje. Tragedija in trpljenje našega naroda sta nakazana s stiliziranimi lobanjami.

Vrata, ki sta ju napravila umetnika, po sodbah strokovnjakov pomenijo enega najlepših dosežkov zadnjega časa pri nas. Prav zato zaslužijo, da bi bila zares tudi napravljena. Ljubljanska stolna župnija in župnik kanonik Vinko Vegelj upata, da bo to mogoče do papeževega obiska tudi uresničiti. Seveda pa so s tem povezani tudi veliki stroški. Ker bosta na vratih upodobljena škof Rožman in tragedija Kočevskega roga, ne moremo računati na posebno pomoč širše javnosti. Nasprotno, morda celo na veliko nasprotovanje. Zato pa župnik Vegelj prosi za pomoč rojake po svetu. Slovenci nismo postavljali spomenikov in cerkva, ker bi bili bogati, ampak ker znamo biti kljub pomanjkanju in skromnosti velikodušni in ceniti zasluge naših prednikov. S tem zaupanjem se obračamo na vse, ki bodo brali te vrstice, naj prispevajo svoj dar in spodbudijo še druge prijatelje in znance. Naj Slovenija s tem dobi prvi spomenik žrtvam komunizma v Kočevskem rogu, na Teharjah in drugod ter preizkušenemu škofu Gregoriju Rožmanu!

Zdomski duhovnik

FRANCE PAPEŽ

I.

Ko smo se po sili usode
napotili v svet,
po vojni,
v letu petinštiridesetem,
spomladi —
begunci, oropani domovine,
misleč, da gremo v tujino (za krajši čas)
je bilo v resnici tako,
da je šlo nekaj domovine z nami,
nekaj njenih zakladov
in njenih moči,
v spremljavi, ki je takrat nismo videli.
In del te spremljave je bil tudi on.
Takrat se nismo zavedali,
a je bilo dejansko tako (zdaj vidimo),
da je bil zdomski duhovnik del starih vrednot,
prihranjenih za nas.
Videli smo ga, ko nas je spremljal,
a se nam je zdelo to povsem naravno;
nihče ni mislil, da je bila njegova prisotnost
globlje domovinsko in božje pogojena.
Da, čas je bil tak —
nas je oropal in obogatil.

II.

Več kot mesec dni na oceanu,

sredi atlantskih valovnih brezmejnosti...
Mislili smo na oddaljujoče se domove
in na bližajoče se nove dežele.
Kako bomo začeli?
Skrbelo nas je — kakšen je tam čas in kraj?
On pa je vso pot gledal proti nebu
in zaupal.
To je bila njegova molitev:
ne prazen zven glasu v puščavi,
ampak zavestno delo duha,
ne molitev besed,
ampak opravilo duhovski časti.
— In pred nami se je Atlantik razširil
proti Južnemu križu in Trem Marijam.
Prepustili smo se vetrovom
in prišli prav do tja,
kjer so v kamen vklesana bistva indijanskega
neba.

III.

V taborišču smo ga spoznali
— enega in mnoge —
in v novem svetu smo se dobili spet vsi,
objeli se in postali zdomski ljudje.
In naj je bilo življenje še trpkejše,
še bolj ameriško,
naj je sonce pripekalo, v vetru in mrazu
sredi pamskih ravnin —
on je bil z nami.
V njegovih besedah in delih
— v svetem mašnem opravilu —
smo lahko vedno zaslišali vdelano in vtkano
misel:
„Naša Slovenija...“
Mislil je na obe — ono v suženjstvu
in to v svobodi, Slovenijo naše skupnosti.
Nato pa druga, preprosto izražena misel
za vso prihodnost:
„Bog je en velik gospod...!“

IV.

Desetletja je zorela slovenska skupnost
v atlantskem ameriškem svetu.
Pampaska obzorja so nam postala domača,
pognale so slovenske rože po vrtovih
in sonce teh krajev se je vidno povečalo.
On je zgradil kamnito cerkev na čast Devici
in zdomskemu Bogu.

Okrog cerkev so poti in trg,
kjer se po maši zbiramo
in govorimo o žitu in letini —
kot nekoč doma.

In zato so se ti kraji zdomstva začeli premika-
ti,
niso bili več na robu sveta,
vedno bolj so postajali slovenski prostor,
posvečen
v ameriških zemljah.

V.

Pol stoletja našega časa,
pol stoletja dni in mesecev,
praznikov in nedelj — dela in počitka...
Spomin se vrača v neko nedeljo v družbi
otrok,
živó iskrecih se sredi domače planjave.
Slovenski otroci ob Srebrni reki —
on je napravil križ nad vsako glavico,
uporabljal besede angelov
in molil po Trubarjevo in Slomškovo,
z naglasom naših ljudi.
O, tisti dnevi in meseci
našega časa,
nedelje v prazničnem razpoloženju!
Argentinsko nebo, večno skrivnostno
in južno božansko,
se je čudilo —
ni moglo verjeti
svojim očem.

VI.

Ljubezen premaga vse
in doseže, da pride duh
celo v ta spodnji svet
in celo v zadnji kotiček slovenskih vasi —
v hiše, zgrajene na tej strani oceana.
Čprav oddaljena, ko da bi bila izgubljena,
nepopolno poznana
in še vedno premalo upoštevana
ima ta Slovenija svoj blagoslov.
Vemo, da se je zgodil čudež
in nekdo je bil za vsem tem —
nekdo je moral biti.
Razume se, da naš človek,
pa tudi naš duhovnik,
ki se je potem,
ko je vse uredil,
odpravil na pot,
na zadnji Jug,
na skrajno patagonsko obzorje,
prav do tja,
kjer drhti sonce pred Bogom.

Iz mojih spominov na msgr. Oreharja

JOŽE HORN

Na žalost nisem imel veliko priložnosti, da bi dalj časa živel z njim ali vsaj v njegovi bližini in bi se v njegovem okolju vzgojil v boljšega duhovnika po duhu in po srcu.

V važnih težkih ter odločilnih trenutkih pa sva si bila vedno blizu in večkrat me je vpraševal za nasvete in jih potem tudi spošteval.

Vedno sem ga spoštoval in on mi je zaupal.

Ko sem bil še srednješolski študent, a je že vedel, da imam namen iti v semenišče, me je v taborišču Senigallia v Italiji, na skrivnem poslal v Rim k ministru Kreku s pismom, v katerem mu je sporočil, da mislijo Angleži vse duhovnike odsloviti iz

taborišča in jih verjetno celo vrniti v Jugoslavijo. Prosil ga je, da pri oblasteh zanje posreduje, kar je minister Krek tudi napravil.

Zaupal mi je in upam, da ga nisem prevaral, ko me je komaj dveletnega duhovnika poslal v Mendoza, da bi tam duhovno oskrboval slovensko skupnost. In v tem poslanstvu vztrajam že več kot štirideset let.

Posebno pa je vplival na mene v njegovih zadnjih štirinajstih dnevih življenja, ko sem ga iz Buenos Airesa odpeljal na zdravljenje v vojaško bolnišnico v Mendoza.

Noč in dan sem bil pri njem in nikdar nisem mislil, da je sladkorna tako huda in zavrtna bolezen. Zdravniki ter ostalo ose-

bje so se trudili z vsemi močmi, da bi mu pomagali, pa je Bog hotel, da se v Mendozu, kamor je tako rad zahajal, poslovi od svojih rojakov in odide v večni počitek.

Ko sem ga pripeljal v bolnišnico, mi je prednica rekla: pripeljali ste mi izčrpanega človeka.

Težki so bili njegovi zadnji dnevi, a nikdar ni z eno samo besedo potožil, da trpi. Bil je popolnoma vdan Bogu in zdravnikom in je tako Njemu in njim tudi zaupal.

Eno uro in pol pred zadnjim trenutkom me je še prosil za odvezo, bilo je ravno na prvi petek v marcu, in potem je okrog treh popoldne v Gospodu zaspal.

V bolnišnici so ga vsi zelo radi imeli in direktor je osebjem sporočil, da je umrl svetnik.

Živega sem odpeljal iz Buenos Airesa in na žalost sem mrtvega pripeljal nazaj.

Vesel sem pa, da sem po svojih močeh vsaj nekaj doprinesel v dobro njegovemu telesu, saj je on toliko napravil za naše duhovno bogastvo.

Naj mu bo Bog vsemogočni plačnik!

Bil nam je kot Mojzes...

VERA DEBELJAK

„He, he, gospa, no kaj bo novega?“ — tako me je navadno pozdravil pokojni delegat msgr. Anton Orehar, ko sva se skoraj dnevno srečevala v Slovenski hiši ob mojem prihodu na delo v pisarni Slovenske kulturne akcije. Dan za dnem, leto za letom. Sprva pred skromnimi prostori stare hiše pod mogočnim palmovim drevom, ki je pokrivalo skoraj vse dvorišče, pozneje v zračnem prehodu — avli novega šolskega poslopja, ali pred svetiščem Marije Pomagaj. Vse te impozantne nove stavbe nosijo še danes pečat njegovih pobud in izrednega tudi gospodarskega talenta, s katerim je ob sodelovanju številnih rojakov omogočil in ustvaril osrednji verski in družabni dom slovenskim beguncem.

Bila sem deležna njegove prve vzpodbude za ustanovitev Zveze žena in mater, ki danes uspešno povezuje naše ženstvo s prirejanjem strokovnih in poučnih predavanj in usmerjanj v samarijansko delo za naše bolnike in ostarele. S svojo zavzetostjo za mladino je žrtvoval ure s poučevanjem verskega znanja v slovenskih šolah in tečajih. Tudi nas starše je stalno opominjal na našo osebno odgovornost pri vzgoji.

Bil nam je kot Mojzes, ki nas je — begunce in izseljence — vodil v vžvljanje v novo domovino, obljubljeno deželo. Na videz strog, pa vendar ljubeč oče, vedno z dobrotno besedo za vsakogar, ki se mu je približal. Njegov široki, odkritosrčni nasmehek me je vedno znova osvajal, morda tudi zato, ker je bil ožji rojak rodu mojega očeta iz okolice Kranja, in mi je bilo srečanje z njim ponoven pozdrav moje ožje domovine.

Zelo je bil ponosen na svoje gorenjsko poreklo, ki se je kazalo v njegovem značaju in vsem obnašanju. Verjetno je prav zato — kot Gorenjca — zelo „obrajal“ tudi mojega moža, čeprav se je rad ponorčeval iz njegove ihtavosti, posebno če je imel opravka s kakšnim njegovim rokopisom. Svojo srčno naklonjenost Tinetu in meni je pokazal zlasti ob praznovanju svoje zlate maše leta 1984, ki je skoraj do dne sovpadala z najino zlato poroko, ko se je ob svojem slavu spomnil tudi najinega praznika.

Rad me je vprašal za mnenje naših ljudi o svojem delovanju. V resnici kritik ni manjkalo. Tako so mu mnogi očitali, da

ima predolge pridige. Ob njegovi samoza-vesti pač nismo pričakovali, da bi se za te ugovore kaj zmenil, toda opazili smo, da je svoje govore precej krajšal, a tudi ti so bili zelo globoki in stvarni, da smo jim sledili z vso pozornostjo in smo skušali njegova navodila uveljaviti z vso iskrenostjo v svojem krščanskem življenju.

Njegov odhod nas je vse zelo prizadel. Kadar obiščem slovensko cerkev v Slovenski hiši na ulici Ramón Falcón, se v duhu srečam tudi z njim, ki počiva v grobu na desni strani oltarja in je tako pričujoč pri vseh naših proslavah in spominskih prireditvah, ki jih začinjamo s sv. mašo v tem svetišču. Prepričana sem, da družno s svojim naslednikom dr. Alojzijem Starcem vedno moli z nami in za nas, da bi ostali zvesti Bogu in narodu, kakor nas je tako skrbno učil. Hvala mu!

Ko ga uvrščamo v vrsto naših zaslužnih mož: svetniškega kandidata škofa Antona Martina Slomška, škofa Antona B. Jegliča, dr. Gregorija Rožmana, pa tudi politikov, kot n. pr. dr. Antona. Korošca in nešteto drugih, je naša dolžnost, da se v vseh pogosto spominjamo, zanje molimo in se jim tudi priporočamo.

Ta spomin nanj moramo utrjevati tudi v naši mladini. Zavedajmo se, da je imel našo številčno sicer majhen narod bogato vrsto zaslužnih voditeljev, ki so se za svoj slovenski rod nesebično žrtvovali. Lahko smo nanje ponosni!

Hvaležni smo vam za zgled dobrega duhovnika

MARJANA MARN

Krasno jutro, brez oblačka. Po klancu navzdol, proti katedrali k jutranji maši. Odpira se mi čudoviti pogled na jezero in na še malo zasnežene vrhove gora. Iz srca molim: Slava Očetu... Pred menoj se vrstijo živi, naj z njimi pojem slava... in med drugimi: še skupaj z našimi umrlimi dušnimi pastirji, z našimi garači: Slava Očetu...

Med temi garači, ki so se dolga leta žrtvovali za našo slovensko skupnost, je tudi msgr. Orehar.

Spomini sežejo v leto 1942, ko je dijaška dekliška KA po opravljenem počitniškem teču zaživela po vzorcu mladčevske organizacije. Kot asistent nas je msgr. Orehar utrjeval v disciplini, v odgovornosti in v pripravljenosti na žrtve. Zbirale smo se v prijazni kletni sobici „Gregoriani“ v Lihtenturnu. Večkrat sem tekla po Poljanski cesti, da jane bi zamudila sestanka.

Po nekem sestanku je monsinjor želel govoriti z menoj. Končala sem že srednjo šolo. „Ali še nameravate v samostan?“ me je vprašal. „Zaenkrat mi še ni jasno, kaj

želi Bog,“ sem odgovorila. „Gospod M. je bil pri meni in me je prosil, naj vas vprašam, če bi se z njim poročili.“ Bila sem osupla, kajti v tistem času smo se mnogi posvetili apostolatu, moje delovanje je bilo v dekliškem svetu. „Saj sem še premlada,“ sem solzna odgovorila. Ni minilo leto, ko naju je monsinjor poročil pri oltarju Marije Pomagaj v stolnici.

Leto 1942. Šele po 25-ih letih smo v Sloveniji izvedeli za Marijina prikazovanja v Fátimi. Bilo je sredi vojne, ljudje so z izredno zavzetostjo spremljali Marijina naročila. Monsinjor je bil katehet na državni poljanski gimnaziji. Pripravljal je pot, da so se posamezni razredi in potem vsa šola posvetila bremadežnemu Srcu Marijinemu. Večina dijakinj in profesorjev je bila partizansko usmerjena, ali Marija je naredila svoje. Na spokorni procesiji na Rakovnik je bila tudi naša šola. Spremljala nas je slika Marije Pomagaj in naš razred je zbral denar, da so pripravili za Marijo baldahin.

Leto 1945, meseca maja, smo bežali in monsinjor je kmalu prevzel težo dušnega pastirstva v taboriščih.

Prišli smo v Argentino. Gospod Orehar je razumel, kaj nas bo reševalo: urejeno versko življenje, nedeljske maše, redno prejetje zakramentov, verski pouk, katoliške organizacije, verski tisk. Živeli smo še v stari hiši na Ramón Falcónu, ko so naši otroci že imeli verouk. Lahko rečemo, da je bil g. Orehar duša vsega dela.

Monsinjor je bil neutrudljiv, ko je šlo za vzgojo dijakov na srednješolskem tečaju.

Iskal je duše. Če je zvedel za bolnika ali ostarelega rojaka, ni nič pomišljal. Obiskoval jih je. Kolikim je prinesel mir in tudi srečno večnost! V Córdoba je bil na počitnicah, pa je z vso skrbjo obiskal oddaljene rojake.

Izreden spomin je g. Oreharju pomagal, da je poznal svoje vernike in se jim je laže približal.

Ne predstavljamo si, koliko poguma, skrbi in dela je zahtevala graditev, oprema in vzdrževanje Slovenske hiše.

Msgr. Orehar je spremljal življenje v Slovenski hiši. Zavzet za lepoto hiše božje, neutrudljiv, ko se je udeleževal sej in sestankov. Priznati moramo, da smo v težkih položajih čakali, kaj bo svetoval monsinjor.

Monsinjor, hvaležni smo vam za vse delo, za zgled dobrega duhovnika, za ljubezen, ki ste jo imeli do naše slovenske skupnosti. Bog daj, da bi enkrat z vami peli Slava Očetu...

Lik človeka, posvečenega svojemu poklicu

(Moj spomin na duhovnika Antona Oreharja)

VLADIMIR JURIJ VORŠIČ

Ko sem posegel v spomine, da bi jih preletel in osvežil, se mi je predstavil pred očmi lik človeka, posvečenega svojemu poklicu, dejal bi vzvišenemu poklicu. Ostal je pred očmi in videl sem ga jasno pred seboj. Možgani so mi predočili v delčku sekunde nešteto dogodkov, ki so se vtisnili v spominsko zakladnico v teku dolgih let. Zdelo se mi je, kot da sem imel pred seboj nekoga iz najbližjih vrst sorodnikov. Saj je bil s svojim načinom občevanja, ki je izražalo človečanstvo in iskreno prijateljsko zanimanje do kogarkoli, brat nam vsem.

Že od prvih dni prihoda na argentinska tla sem imel priliko spoznati tega naravno

svetega moža. Močan vtis je naredilo name njegovo preprosto in odločno obnašanje. Dejal bi, da je bilo kljub njegovi notranji veličini skromno in ne pretirano. Znal nas je navdušiti za dobra dela in nam nudil možnosti, da smo se zbirali v raznih organizacijah. Mnogim je to bilo v pomoč, da se niso počutili sami v tujini. V tistih prvih mladih letih sem ga spoznal kot iskrenega prijatelja mladine. Vedel je, da je dobro oblikovana mladina porok za vzdrževanje verske in narodne zavednosti v bodočnosti.

Msgr. Orehar je pa bil tudi vesel človek. Kolikokrat se je posmejal in nam na sestankih mladih s svojo dobro voljo na naraven način utrjeval naše versko pre-

pričanje. V vseh ozirih je kazal vrline organizatorja v vseh mogočih podvzetjih in to je držalo do zadnjega dne njegovega življenja.

Kaj bi še lahko omenil? Lahko trdim, da je bil vsestransko sposoben. Saj se je izkazal tudi kot večšč ekonom! Njemu se moramo zahvaliti za našo osrednjo cerkev in dom. Sta poglobitve važnosti, saj nas dejansko vežeta v pravo versko in narodnostno skupnost. Treba je, da poudarim njegovo požrtvovalnost. Koliko bolnikov in starih je obiskal in jih tolažil in dajal poguma!

Rad je zahajal na obiske k našim družinam. Prelepe dogodke bi lahko opisal o obiskih pri mojih starših, pa so ga tudi vedno skoraj nestrpno čakali, ko se je najavil na obisk. Običajno ga je spremljal kdo od sobratov in trdim, da smo skupaj preživeli res prelepe ure. Naj še poudarim, da je vedno naredil na ljudi vtis osebnosti. Nekaj je izžarevalo iz njega, da smo ga vsi preprosto spoštovali. Mogoče je to bilo tudi zato, ker je bil duhovnik, kot si predstavljamo pravega duhovnika. Kot

Ostanimo trdno povezani z Bogom in med seboj

Prelat dr. Alojzij Starc rojakom v Argentini ob prevzemu službe delegata 20. junija 1986

Ob prevzemu službe delegata za slovensko dušno pastirstvo v Argentini vse rojake prisrčno pozdravljam.

Iskren pozdrav sobratom duhovnikom, dosedanjim in prihodnjim sodelavcem; odbornikom in članom naših ustanov, organizacij in Domov; apostolskim sodelavcem in učiteljstvu ter pevskim zborom, izdajateljem in urednikom in raznašalcem naših listov ter vsem članom naših verskih okrajev; skratka — vsem, ki ste z našo versko skupnostjo v Argentini povezani in jo na kakršenkoli način grade.

Moja prva misel naj bo misel zahvale. Prisrčne zahvale Bogu in Mariji Pomagaj ter številnim duhovnikom. Bogu in Mariji Pomagaj za vse milosti in dobrote tako posameznikom kot vsej naši skupnosti.

Med rajnimi naj posebej omenim monsinjorja Antona Oreharja, dolgoletnega graditelja in voditelja slovenske verske skupnosti v Argentini, vse pokojne dušne pastirje ter številne laične sodelavce.

Med živimi pa naj se posebej spominim svetega očeta Janeza Pavla II., ki nam v svoji očetovski ljubezni daje možnost lastnega dušnega pastirstva. Nadalje slovenskega metropolita Alojzija Šuštarja in narodnega ravnatelja za izseljensko dušno pastirstvo škofa Stanislava Leniča, ki sta me predlagala za to službo in mi želela božjega blagoslova. Enaka zahvala tudi kardinalu Primatesti, predsedniku Argentinske škofovske konference, ki me je imenoval in tako potrdil dosedanje delo našega

človek pa je lahko zgled vsem nam. Čutim, da se premalo zavedamo, kakšnega duhovnega velikana smo imeli med nami. Bil je kot tiste zgodovinske osebnosti, ki svetijo v bodočnost, a se ne ponovijo več! Skoraj bi se upal reči, da je bil to naš mali argentinski Slomšek. Bog mu je gotovo dal zaslužno plačilo. Mi vsi pa ne smemo nikoli pozabiti nanj in ohranimo ga v srcu za nas in naše mlade kot nam najbližjega.

pastirovanja.

Druga beseda pa naj bo beseda prošnje. Iskrene prošnje duhovnim sobratom in laikom, možem in ženam, dekletom in fantom, otrokom in drugim in Bogu z zaobljubami posvečenim osebam.

Ostanimo tudi v prihodnje trdno povezani z Bogom in med seboj, v resnici bratje in sestre, k čemur so nas nenehno bodrili nepozabni škof Gregorij, metropolit Alojzij Šuštar in naš dolgoletni pastir monsinjor Orehar.

Združeni z Bogom po božji besedi, presveti daritvi in svetih zakramentih, bomo zmožni živeti v božji milosti, bomo pravi kristjani in to tudi sredi vedno bolj razkristjanjenega sveta. Povezani med seboj po vedno večjem razumevanju in velikim ljubezni, ki naj objemata slehernega rojaka v tej prostrani državi, pa bomo iz dneva v dan izpričevali svetopišemske besede: „Kako lepo je, če bratje prebivajo skupaj.“

Oporo za vedno večjo povezanost z

Bogom in med seboj pa iščimo v slovenskih mašah, ki so na številnih krajih Argentine; pri svetih urah, ki so velik blagoslov za našo duhovno rast; v slovenskih šolah in v Slovenskih domovih; v našem tisku in raznih mladinskih organizacijah; predvsem pa se nenehno zatekajmo k presvetemu Srcu Jezusovemu in Mariji Pomagaj ter k našim svetniškim kandidatom in nepozabnim mučencem.

IZ SLOVENIJE

Izjava Slovenske škofovske konference ob neupravičenih napadih na Cerkev (22. 1. 1996): Slovenski škofje so izjavili začudenje nad trditvijo predsednika vlade Drnovška, da so odnosi med Cerkvijo in državo tako slabi, da „bi težko postali še slabši, kot so v zadnjem času.“ Škofje pravijo, da je res, da so še skoraj vsa odprta vprašanja med državo in Cerkvijo nerazrešena, da je parlament izglasoval nekatere zakone, ki sploh ne upoštevajo pravic in potreb Cerkve (npr. o moratoriju in vračanju krivično odvzete cerkvene lastnine, kmetijskih zemljišč in gozdov), da že več kot eno leto trajajo siloviti napadi na Cerkev, v katerih se njene zahteve prikazujejo kot zahteve po bogastvu in oblasti. „Katoliška Cerkev ne želi nič drugega in nič več kot tiste možnosti, ki jih ima za svoje

delo Cerkev v vseh demokratičnih evropskih državah in katere bi imela tudi v Sloveniji, če ne bi bilo 45 let trajajočega komunističnega, ateističnega in totalitarnega režima.“

Glede vračanja gozdov Cerкви je državni zbor (parlament) 19. novembra 1996 sprejel zakon, po katerem se je za 3 leta odložilo vračanje gozdov Cerкви, ki so ji bila zaplenjena v revoluciji. Zakon je bil sprejet z glasovi leveice (LDS, ZLSD in Jelinčičeve stranke). Zakrinko, da so lahko preprečili vračanje gozdov Cerкви, so se preoblečeni komunisti poslužili zavajanja ljudi, češ da je zakon potreben zato, da se ne bi vračalo posestev tujim grofom in fevdalcem. Gozdovi, ki bi jih morali vrniti Cerкви (36.000 ha), so vredni približno 7,2 mio DEM. Cerkev danes lahko pokrije z darovi vernikov le okrog 15 odstotkov svojih denarnih potreb. Cerkev potrebuje prihodke za vzdrževanje cerkva in drugih ustanov, še posebej za cerkvene šole.

PO PATAGONIJI

VINKO RODE

(3)

Še ena podoba me spremlja, zelo globoko se mi je vtisnila. Tudi tu gre za naraven pojav in prav posebno simpatičen. Skrajni patagonski jug se je za naš obisk praznično oblekel; ves je bil v belem. Že ko smo smo se bližali Río Gallegos, je bilo ob cesti začuda veliko belih cvetic, potem vedno več in več: cvetlična greda je bila že kar nepretrgano dolga, morda sto kilometrov. Ko smo kasneje vozili proti mestu Río Turbio po dolini istega imena, glej, cela dolina je bila posejana z belimi cveticami. Nismo se mogli načuditi: bele marjetice; vsa dolina prav do bregov in ponekod daleč na stran: vse belo od cvetja. Naslednje dni smo se že privadili: puščava se je odela z belimi marjeticami! Tudi na čilenski strani, ko smo šli proti pogorju Paine, vse je bilo v cvetju. Seveda imam o tem več fotografskih posnekov. Na enem se vidi široka valovita pokrajina — vsa v belem cvetju, na travniku pa Jana; „cvetlica med cveticami“, je bil Dane

prijazen s komentarjem. Tudi okrog Punta Arenas je bilo obilo marjetic. Puščava je cvetela!

***

Pogorje Paine je poglavje zase. To je čudovito lepa gora. Zame najlepša, kar sem jih do zdaj videl. Skupaj z vrhom Almirante Nieto tvori bajno lepo skupino gorskih oblik: Paine Grande, Torres del Paine, Cuernos del Paine: piramide, stolpi, rogovi; šila, špice, grebeni, sedla, ki se odražajo proti nebu v snežni belini. Kot v pravljicah, kot za scenerijo bajselovnega kraljestva. Jezera so kot ogledala, kjer se zrcali in še večja ta lepota; ena so temno plava, druga svetlo zelena.

Ko smo iz Puerto Natales vozili proti pogorju, smo že začeli škrtati z aparati: ravnina, na levi fjord, nato jezero Del Toro, proti severu, v daljavi očarljivi Paine. Potem, že v bližini, smo ga hoteli videti z različnih perspektiv; tako smo ga skoro obkrožili. Z jezera Pehoé se vidijo mogočni Véliki Paine, razprta Rogova

ter Nieto. A da enako neposredno vidiš vse tri Stolpe (Torres), je treba iti prav na drugo stran. Stolpi so podobni argentinskemu Cerru Torreju ali Fitz Royu. Stene so navpične, silne v svojem zaletu v višine. Kdo jih je vendar mogel preplezati? Žal nimam podatkov, razen tehle iz Arka. Da je bilo januarja 1954, ko je Tončka Pangerca in Schmolla zasul ledeni plaz, ko sta naskakovala Veliki Paine po vzhodni stni. Tam je torej Tončkov grob, v eni najlepših gora na svetu. Hrepenenje mladega gornika, za vedno povezano s to patagonsko krasotico.

In še tole: Da so bariloški gorniki znova hoteli osvojiti Paine leta 1957, a da jim čilenska oblast ni dala dovoljenja. Zakaj? Ker so si medtem italijanski alpinisti „rezervirali“ to goro, in da jim je pri podvigu botroval salezijanski andinist in raziskovalec Alberto De Agostini. Južni stolp v pogorju nosi njegovo ime.

Pokrajina okrog pogorja je posejana z jezeri. Reka Paine jih povezuje v venec: na severnem pobočju jezeri Dickson in Paine (do teh nismo prišli), na južnem pa Nordenskjöld, Pehoé in Del Toro, eno lepše od drugega. Dolgo smo vozili ob jezeru Sarmiento; po kotanjah je nešteto manjših lagun, ob njih se pasejo tropi gvanakov, ki so zelo zaupljivi. Posebno

srčkani so mladiči, dražestni in prikupni. Sploh se pa lame in gvanaki vedejo zelo dostojanstveno: njih vitka figura, drža, hoja in tek, vse je zelo elegantno. Lov je prepovedan, park je zaščiten, zato se vidi marsikaj zanimivega, npr. ñandú (ameriški noj).

***

Še eno doživetje naj omenim, a diskretno, ker te stvari niso za na veliki zvon. Versko čustvo je intimno, pogovor z Bogom je oseben. Štirje smo bili zbrani v Jezusovem imenu, z željo, da bi bil on med nami, štirje okrog male mizice, ki se je spremenila v oltar. Bil je

Vinko Rode
na eni od postaj
njegovega križarjenja
po argentinskem jugu.

† Jože Vidmar

JOŽE GUŠTIN

Novem mestu, v versko in narodno zavodni družini. Po domače se je reklo „pri Vovkotovih“. Veliko so pretrpeli ob posledicah zločinske komunistične revolucije v naši domovini. Brata Antona in Janeza so partizani nasilno odpeljali od doma, še predno se je začel proti njim oborožen upor. V bližnjem gozdu so oba ustrelili 16. junija 1942.

Jože in mlajši brat Rudolf sta hodila peš v nad eno uro oddaljeno novomeško gimnazijo. Z Jožetom sva bila sošolca vseh osem let srednje šole. Že takrat smo bili pozorni na značilnosti njegove osebnosti, kakor smo ga poznali tudi vsa leta med nami v Argentini: bil je pokončen, umirjenih korakov in v družbi vedno prijetno zabaven. Pri študiju je bil vedno med najboljšimi. Kljub razdalji, ki jo je imel do doma, se je vedno zelo aktivno udeleževal pri vseh takratnih dijaških verskih

in kulturnih organizacijah. Jeseni 1943, ob italijanski kapitulaciji, je prekinil svoje univerzitetne študije v Ljubljani in se je vključil v domobransko slovensko vojsko. V mesecu maju 1945, po umiku na Koroško, je s skupino še drugih rojakov takoj nadaljeval svojo begunsko pot v Italijo. Tako stase z bratom srečno izognila izdajalski angleški izročitvi domobrancev jugoslovanskim komunističnim partizanom.

Ob prihodu naše povojne politične emigracij v Argentino, leta 1948, sta se Jože in Rudi takoj naselila v Berazateguiju, kjer je takrat zaživela, lahko bi rekli, najmanjša dobro organizirana skupina slovenskih naseljencev v deželi pod Južnim križem. Kakor drugi mladi, si je tudi pokojni Jože ustvaril lastno družino, skupaj s Cvetkovo Brigito iz Rovt na Notranjskem. Bog ju je osrečil z dvema

14. decembra preteklega leta je v mestu Berazategui, provinca Buenos Aires, po kratki bolezni umrl naš rojak Jože Vidmar.

Pokojni je bil rojen 14. septembra 1919 v vasi Št. Jošt, župnija Stopiče pri

v bariloški pokrajini, zadaj za Llao Llao nekje, v gozdu stoletnih leng. Nad nami krošnje orjaških dreves, okrog nas samo zelenje — in tajna gozdna tišina, kot pridih prvinekega svetišča. Debla kot stebri kipijo proti nebu, a se ne stikajo kot v gotških katedralah, ampak raje v romanskem slogu. Veter tokrat ni orglal v ječanju gozda, ampak komaj v šelestenju listja. Bog je spregovoril v napevu gozdnih pevcev, od ptičev do žuželk, posebno pa v presijani svetlobi temno zelenih vitrojev — vsenaokrog nas. V veličastju neba in zemlje, ob nedoločeni uri visokega poletja, kakor izven zgodovinskega dogajanja, le v objemu narave in v zavesti otroštva božjega sta mašnika začela daritev — v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

V take misli in občutke sem bil zatopljen, ko v razgovoru (namesto pridige) čujem še drugo plat zvona. Da nam Bog govori tudi, in morda predvsem, v doživljanju sožitja, v človeškem dogajanju. Da je

pomenljivo, kaj se med nami dogaja, kako se odigrava drama sožitja z bližnjim. Če sem prav razumel, tale nasvet: Ni dovolj mistična zamaknjenost, evangelij nas vabi v dialog in v ljubezen do bližnjega.

Daritev je izzvenela v potrdilo in v pomlajenje davno vzklilega prijateljstva, tokrat v razsežnosti preseganja. Kot ponovitev edlinške zaveze.

Tretje bogoslužje je bilo v Gallegos, v hišni kapelici, tako polni svetobe kot sam nebeški prestol. Berilo je prebrala pet-šestletna Eliana — težko berilo, ponekod je zlogovala, vendar je njen glasek tako prodorno oznanil slavo Gospodovo kot zlepa ne kak pridigar. Človeško bitje v načrtu, v rasti in v radosti svoje nedolžnosti — kot največja slava božja.

(Bo še)

Salezijanec Dane Vrečar ter avtorjeva žena Jana nad mestom Caleta Olivia.

sinovoma, Andrejem in Valentinom, ki sta jima bila po resni družinski vzgoji vedno v veselje in oporo. Do upokojitve je bil Jože vsa leta zaposlen v bližnji tovarni Rigolleau.

Pokojnega Jožeta moremo šteti med tiste naše ljudi, ki so takoj po prihodu preko oceana začeli, poleg svojih lastnih domov, graditi tudi našo versko, narodno, kulturno in politično skupnost v daljni tujini. Tudi v Berazateguiju smo kmalu imeli svoj društveni dom „Ivan Cankar“. Jože je bil večkrat predsednik krajevnega slovenskega društva v sklopu osrednjega slovenske ustanove v Argentini „Zedinjena Slovenija“. Njegova prezgodnja smrt je to malo skupnost zelo prizadela, saj ji je bil zlasti zadnja leta tako potreben. Starejši ljudi umirajo, mladi pa si ustvarjajo svoje družine v večjih slovenskih naseljih Vélikega Buenos Airesa. V veliko veselje, tolažbo in duhovno oporo mu je bilo, od ganjenosti so mu solze zalivale oči, ko smo se zadnja dva meseca njegovega življenja pri maši zbirali na domu ob njegovi bolniški postelji.

Dragi Jože, veselimo se s teboj, tvojo žalujočo ženo in sinovoma, ob tvoji tako zasluženi preselitvi k Bogu, v večno domovino nas vseh. Ob vednem spominu, pri maši, pri vsakdanjih molitvah in ob našem nadaljnjem prizadevanju za ohranitev naše berazateške slovenske skupnosti, računamo s tvojo pomočjo iz večnosti. Zlasti pomagaj vsakemu izmed nas, da ne bomo zgrešili poti, ki nas vodi do zopetnega srečanja s teboj v naši dokončni domovini.

Odšla je in zapustila globoko vrzel

MARIJA SNOJ

Gospa Pavla je bila rojena 25. januarja 1929 v Mengšu na Gorenjskem v številni, versko in narodno zavedni družini. Brezsrbrna otroška in prva dekliška leta je tudi njej grenila vojna, hud pritisk nemškega okupatorja in revolucija. Leta 1945 se je z očetom in sestrami umaknila pred rdečim nasiljem na Koroško, kamor sta šla tudi brata domobranca, bogoslovec Ivan in Tone. Oba sta umrla hudo mučena v Teharjah, kot povedo priče.

Po triletnem bivanju v taboriščih Lienz in Spittal je izbrala pot večine izmed nas — Argentino. Priključila se je v polnosti naši skupnosti in povezala svoje življenje z gospodom Karlom v srečen zakon, v katerem sta se jima rodili hčerki Monika in Milena. Njen dom je bil vedno gostoljubno odprt vsem, zlasti pa duhovnikom.

Bila je žena molitve. Redno je sodelovala s svojo družino pri vseh pobožnostih v slovenski skupnosti in hodila, dokler je mogla, dnevno k sv. maši. Do zadnjih mesecev je molila pred nedeljsko sv. mašo v Slomškovem domu rožni venec. Tri ure pred smrtjo je še zmolila z eno od hčerk jutranjo molitev, z drugo pa dve uri pred odhodom v večnost še svojo desetko Živega rožnega venca.

Prežetost z Bogom jo je oplajala za nesebično, tiho delo v skupnosti. Vse od dekliških let pa do smrti je bila zvesta članica

KA. Skozi 38 let je z ljubeznijo prepevala pri ramoškem cerkvenem pevskem zboru. Teden za tednom je razdeljevala po družinah naše časopise in sodelovala tudi pri dušnopastirskem skladu. Pomagala je ob bolniških posteljah in tolažila domače ob smrti. Če je ob kaki svečanosti ne bi bilo v kuhinji Slovenske hiše, bi jo pogrešali. Zajokala je, ko se je zavedla, da zaradi zdravja ne bo mogla več pomagati.

Te vrstice ne bi bile popolne, če bi pozabili na njene vence, zlasti pa na

Čeprav smo vedeli, da je gospa Pavla Krušič Svetlinova zadnje čase resno bolehal, nas je v sredo dopoldne, 7. februarja, iznenadila žalostna vest, da je umrla. Kar dojeti nismo mogli, da gospe ne bo več med nami, saj je bila nepogrešljiv žlahtni kamen v mozaiku soseščine ter naše verske in narodne skupnosti. Kaj pa je pomenila kot ljubeča žena, skrbna mati, stara mati in sestra, vedo le njeni najbližji, ki jih je zapustila.

Pri božičnici na Pristavi so babice zapele „Spavaj, Božje Detece!“

Tršanovi mami v spomin

BORIS KOMAN

3. novembra 1995 je poklical v kraju Playa Chapadmalal k sebi Tršanovo mamo. Rodila se je v prijazni župniji Smednik na lepem posestvu v zavedni in verni slovenski družini. Domača vzgoja in razgibano vaško življenje je vzbudilo v njej zanimanje za vse lepo in ljubezen do slovenske zemlje. Resno delo na polju je utrdilo njen značaj, farna cerkev pa trdno in globoko vero v Boga.

Z možem sta ustanovila prijazen dom. Ko pa je bilo vse v teku za srečno družino, je nastala vojska, zasedba po Nemcih in še ustrahovanje partizanov. Tako je bilo namesto srečnega življenja na domu treba

zapustiti vse in se tistega maja pridružiti dolgi vrsti, in oditi čez Ljubelj v neznani Vetrinj... Po strašni žaloigri z vsemi njenimi jo je pot vodila skozi taborišče Lienz v Spittal ob Dravi, z vsemi težavami begunskega življenja. Vendar je ohranila svoj ljubezniv značaj in zaupanje v božjo previdnost.

Prišel je čas odhoda v neznano tujino daleč od domovine, čez morje. Po prihodu v Argentino sta se z možem odločila oditi ven na podeželje. Tam sta kmalu kot oskrbnika malega posestva s trdim delom prislужila nekaj zemlje in si postavila prijazen dom. Zemljo pa spremenila v veliki vrt za

zelenjavo. Prav ta vrt je ohranjal spomin na domača polja in naredil tujino bolj znosno.

Pri vsem njenim delu za družino je vedno našla čas za prebiranje vsega slovenskega tiska, ki je redno prihajal v njihov dom. Dasi ni veliko zapuščala svojega doma, razen za nedeljsko mašo, je bila od vseh prebivalcev tega naselja zelo spoštovana. Saj so ji za njeno 90. leto celo prinesli posebno diplomu kot najstarejši prebivalki naselja.

Zadnje čase je opešala in prebila večino časa v postelji. Tam je prebirala slovensko besedo in molila. Celo zadnji teden, ko je pričakovala duhovnika, da ji prinese obhajilo, je prebirala Duhovno življenje. Prejela je z vso pobožnostjo obhajilo, se lepo za vse zahvalila in poslovila. Potem pa spet prišla za svoj rožni venec. Tako jo je dobri Bog poklical k sebi. Res skromno življenje ene naših dobrih mater, ki pa je pri Bogu lepo ocenjeno. ●

IZ SLOVENIJE

Krst pri Savici Zorka Simčiča so dvakrat zaigrali z velikim uspehom dijaki in dijakinje 3. letnika Škofjiske gimnazije v Vipavi v dvorani občinske hiše v režiji prof. Bojane Kompare.

Nadškofijski arhiv ljubljanske nadškofije je dobil nove prostore v 1. nadstropju stavbe na Krekovem trgu 1, kjer so tudi novi prostori uredništva in uprave Družine ter začasni prostori predstavnštva Svetega sedeža v Ljubljani. Vodja arhiva je dr. Bogdan Kolar.

Obnovljen postopek zoper škofa Rožmana: državni tožilec dr. Anton Drobnič je 29. 12. 1995 vložil zahtevo za obnovo kazenskega postopka. Več o tem pogovor urednika Družine Francija Petriča z dr. Drobničem. Družina objavlja Rožmanov odgovor na obtožnico proti njemu.

Novi glas je nov tednik za Slovence v

Italiji in je nastal z združitvijo liberalno usmerjenega tednika Novi list in Katoliškega glasa, ki je izhajal v Gorici. Glavni urednik Novega glasu je prof. Andrej Bratuž, zadnji urednik Katoliškega glasu, odgovorni urednik dr. Drago Legiša, izdajatelj pa goriška Mohorjeva družba.

Letno srečanje katoliških časnikarjev v novih prostorih Družine je bilo na god

sv. Frančiška Saleškega (24. januarja). Po nadškofovi maši v škofjski kapeli je bilo srečanje vseh, ki sodelujejo pri oblikovanju verskega tiska v Cerkvah na Slovenskem, v novih prostorih založbe in tednika Družina (Krekov trg 1). Nadškof Šuštar je blagoslovil nove prostore, nagovor pa je imel direktor založbe in glavni urednik Družine dr. Janez Gril.

13. januarja 1996 sta se poročila v cerkvi San Rafael Arcángel
LILIANA MEHLE in BERNARDO MOČNIK. Čestitamo!

butarice, ki jih je leto za letom s skrbjo in spretnostjo pletla s svojo sestro Ivanka za Cvetno nedeljo in sproti učila še druge. Sama jih gotovo ni štela, a v nebesih je točno zapisano, koliko jih je bilo.

Ni čudno, da so po zadnje slovo prihajali rojaki v tako velikem številu in da je imela tako lep pogreb.

Hvala Ti, draga Pavla, za zgled zvestobe in dela! Počivaj v miru! ●

Srečanje znanstvenikov in ljubiteljev Svetega pisma z Vzhoda in Zahoda

18.—20. septembra 1996, Ljubljana

Mnoge meje delijo ljudstva in narode: morja in puščave, jeziki in kulture, ideologije in religije. Posebno boleče so meje, ki se vzdržujejo znotraj narodov, kontinentov ali skupin iste kulture. Klasičen primer takšne razdelitve je meja, ki obstaja med vzhodno in zahodno Evropo. Komunistični zid je padel, toda ostala je meja, ki temelji na dolgi zgodovini predsodkov.

Toliko bolj razveseljivo je, da se Združene biblične družbe, ki pospešujejo prevajanje Svetega pisma po vsem svetu, Katoliška svetopisemska zveza, ki skrbi za

svetopisemsko pastoralo v katoliški Cerkvi in pogodbeno sodeluje z Združenimi svetopisemskimi družbami, in Družba za svetopisemsko slovstvo (Society of Biblical Literature), največje svetovno znanstveno svetopisemsko združenje, zelo trudijo, da bi odpravili takšne razkole. Njihova občudovanja vredna dejavnost je spodbudila koordinacijski odbor za nov slovenski prevod Svetega pisma, da ob izidu tega prevoda zberemo znanstvenike in ljubitelje Svetega pisma z Vzhoda in Zahoda in tako omogočimo znanstveno in kulturno izmenjavo spoznanj. Predsednik koordinacijskega odbora akad. prof. dr. Jože Krašovec je predlagal, naj Slovenska akademija znanosti in umetnosti organizira **mednarodni simpozij o interpretaciji Svetega pisma**. SAZU je predlog sprejela in njeno predstavo je 31. januarja 1995 Krašovca imenovalo za predsednika organizacijskega odbora. V naslednjih mesecih je Krašovec pridobil k sodelovanju še Izraelsko akademijo znanosti in humanističnih ved (Jeruzalem), Univerzo v Ljubljani, Univerzo v Mariboru, teološko fakulteto Univerze v Ljubljani, Združene svetopisemske družbe (London), Katoliško svetopisemsko zvezo (Stuttgart), Družbo za svetopisemsko slovstvo (Decatur, GA) in Orientalski inštitut v Rimu. Odziv vodilnih svetovnih specialistov in hermenevtiki in v različnih starih in slovanskih prevodih Svetega pisma je bil zelo spodbuden. Zdi se, da bo na simpoziju nastopilo

okoli petdeset uglednih predavateljev iz inozemstva: orientalisti, biblicisti, slavisti, literarni kritiki, teologi in filozofi. Toliko bolj je primerno, da bo med simpozijem v Narodni galeriji odprta razstava svetopisemskih rokopisov in tiskov (pripravila jo bosta Narodna in univerzitetna knjižnica in Narodna galerija v Ljubljani), v Cankarjevem domu bosta razstavljeni dve potujoči razstavi, ob večerih pa bosta v Cankarjevem domu dva koncerta in slovesna predstavitev novega slovenskega prevoda Svetega pisma. Višek vseh slovesnosti bo krstna izvedba češkega skladatelja Petra Ebna.

Kakor je razvidno iz programa, je namen prireditve večstranski: na najvišji znanstveni ravni in ob upoštevanju enakosti med jeziki in kulturni predstavi značilnosti hermenevtike, kot se kaže v starih in slovanskih prevodih Svetega pisma; presojeti vlogo Svetega pisma v sodobni hermenevtiki na splošno in posebej v narodnih kulturah; vzpostaviti tesnejše povezave med Vzhodom in Zahodom in spodbuditi ekumensko razsežnost v svetopisemski interpretaciji. Izid knjige knjig v novem slovenskem prevodu predstavlja edinstveno priložnost za takšno srečanje. Ker slovenščina ne spada med velike svetovne jezike, bo srečanje na osnovi svetopisemskih idej in vrednot simboliziralo zavest o pomembnosti vsakega jezika kot glavnega znamenja identitete. Veseli nas, da bomo gostitelji večjega števila uglednih izraelskih znanstvenikov in bomo sodelovali z Izraelsko akademijo znanosti in humanističnih ved. To sodelovanje bi naj izražalo skupna prizadevanja narodov, ki niso veliki po številu, a so močni v odločnosti, da preživijo in ohranijo svojo narodno in kulturno identiteto.

Nastop najodličnejših strokovnjakov interpretacije Svetega pisma na simpoziju in delno na slavnostni akademiji, bogastvo drugih prireditvev in simboličen pomen izida novega komentiranega prevoda celotnega Svetega pisma so veliki razlogi za vabilo slovenski kulturni in religiozni javnosti, naj se ljubitelji Svetega pisma in splošne kulture pridružijo gostom z Vzhoda in Zahoda in delijo veselje nad dokončanjem velikega narodnega projekta.

Ker bomo gostitelji velikega števila tujih predavateljev in bodo skoraj vse prireditve potekale v Cankarjevem domu, kjer bo po predračunu samo najem prostorov znašal skoraj 5 milijonov SIT, smo v finančnem pogledu odvisni od prispevkov udeležencev in sponzorjev. Večina velikih slovenskih podjetij se na izrecno prošnjo ni

27. oktobra 1995 sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj
ALEKSANDRA MUGERLI in FRANCI ROZMAN. Čestitamo!

na simpoziju nastopilo

IZ SLOVENIJE

Dr. Metka Klevišar — Slovenka leta 1995 je dolgletna zdravnica na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, znana po požrtvovalnem delu za pomoči najbolj potrebne. V okviru Karitas je ustanovila skupino za spremljanje hudo bolnih in umirajočih, z društvom Hospic pa ima predavanja za svoje hudo bolnih in zdravstveno osebje. Družina, v katero redno piše, je 1994 izdala njeno knjigo Spremljanje umirajočih, prej že Kako udomačiti bolezen, sedaj bo pa še knjigo Čisto vsakdanje stvari. Prevedla je tudi pet knjig. Tesno sodeluje s Cerkvijo v Sloveniji.

Prof. dr. Anton Trstenjak — 90-letnik: Januarja je spolnil 90 let življenja duhovnik akademik prof. dr. Anton Trstenjak, svetovno znan psiholog. Izdal je 85 knjig in napisal tudi neštivilne razprave in članke. Večina Slovencev pozna zlasti poljudno pisane knjige Med ljudmi, Pota do človeka, Človek v stiski, Človek in njegova sreča, Hoja za človekom in druge.

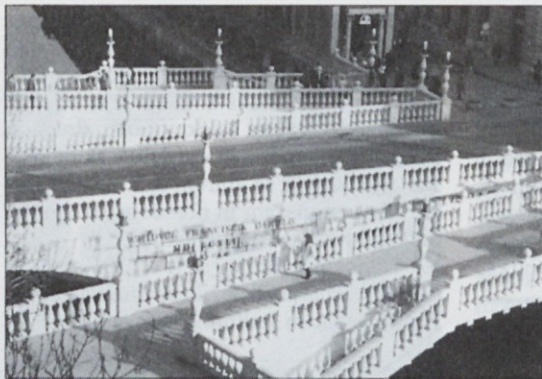
Nedelja, cerkveni list krške (celovške) škofije, je 28. januarja v Domu v Tinjah praznovala dva jubileja: 70-letnico prvih začetkov in 50-letnico, odkar izhaja kot tednik. Izdajatelj je dr. Jože Marketz, glavni urednik Hanzi Tomažič, uredniki so pa še Lojze Pušenjak, Vincenc Gotthardt in Mic-

odzvala. Čast Slovenije bodo torej zopet reševali „majhni“. Če kdo želi sodelovati kot sponzor, naj o tem obvesti organizacijski odbor in prispevek pošlje na račun SAZU pod šifro „Biblija“: 50100-678-41661 (ali po slovenskem dušnem pastirstvu v Argentini).

Prispevek za vse prireditve štirih dni bo znašal 15.000 SIT in ga bo potrebno plačati do dokončnega vpisa. Delna udeležba je mogoča za ustrezno nižjo ceno. Študentje lahko dobijo popust na pisno prošnjo do konca avgusta 1996. Organizacijski odbor priporoča komunikacijo predvsem po faksu in po pošti.

Pogodbeno s Cankarjevim domom tajniške posle organizacijskega odbora pod vodstvom J. Krašovca opravlja ga. Tanja Benedik; glavna sodelavca sta g. Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU, in g. Marko Urbanija, vodja knjižnice Teološke fakultete v Ljubljani in tajnik odbora.

Predstavitev Svetega pisma
Organizacijski odbor, Dolničarjeva 1 -
SL-61000 Ljubljana
tel.: (061) 313 329 - faks: (061) 133-0405

ka Opetnik. Nedelja je „najpomembnejša vez med vernimi Slovenci na Koroškem,“ ki si prizadeva za ohranjanje slovenskega jezika na avstrijskem Koroškem.

Pismo vodstva Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije svetemu očetu: Ivan Dolničar, Tone Poljšak in Franc Miklavčič so v imenu ZZB januarja letos izročili apostolskemu nunciju v Ljubljani pismo borcev za papeža, ki ni presenetilo samo nuncija, ampak vse, ki poznamo našo medvojno in povojno zgodovino. V pismu spominjajo borci papeža na njegove slabe izkušnje z medvojnimi nacizmom, „pozabili“ so pa njegove še slabše izkušnje s povojnim komunizmom. S tem mu jasno povedo, iz kakšnih logov prihajajo.

Namesto da bi se opravičili za neizmereno gorje, ki ga je njihova avantgarda povzročila slovenskemu narodu, posebej še

slovenski Cerkvi, v pismu del te Cerkve denuncirajo, njo pa obtožujejo: 1. kolaboracije z okupatorjem, ne da bi povedali, da je revolucija s svojim terorjem prisilila rojake k temu, da so šli po orožje k okupatorju; 2. revanšizma, namesto da bi zapisali, da se ni doslej še nobenemu revolucionarju skrivil niti las; 3. blatenje NOB (Slovenska škofovška konferenca v poslanici ob 50-letnici konca druge svetovne vojne označuje „odpor“ proti okupatorju, ki ga je vodila Osvobodil-

na fronta, kot pripadnost zločinski združbi), namesto da bi rekli, da demokratično misleči ljudje obsojajo revolucijo, o mnogih, njenih udeležencih pa dopuščajo možnost, da niso vedeli zanjo; 4. da so podatki o mučenju in likvidacijah Lojzeta Grozdetta, za katerega se pripravljala svetniški proces, izmišljeni in nepreverjeni, namesto da bi priznali, da so ga revolucionarji res mučili in umorili.

Borci so v pismu tudi zapisali, da so že obsodili „posamezne napake in ekscese“ v svojih vrstah, kot da bi bili povojni izvensodni poboji več kot deset tisoč žrtev — da ne omenjamo drugih tisočev žrtev med revolucijo — samo „posamezne napake in ekscesi“. Pismo jasno kaže, da ni pri trdem jedru dedičev revolucije nobene pripravljenosti priznati resnico, s tem pa tudi ne volje za spravo.

V nedeljo, 11. februarja, je bil krščen MARTIN PETER JAKOŠ, sin dr. Petra in Klavdije roj. Malovrh.

Iz naše KRONIKE

Januar in februar sta v Argentini vroča poletna meseca in zato čas počitnic; mnogi rojaki so šli v Počitniški dom dr. Rudolfa Hanzeliča v kordovskih hribih, drugiki morju v Miramar in druge kraje na obali Atlantika,

Slikarki Marjetka in Andreja Dolinar, argentinski Slovenki, sta 1. februarja ob odprtju galerije Družina (Krekov trg 1, Ljubljana) bili prvi razstavljalci svojih likovnih stvaritev. Odprtje razstave je zbralo veliko ljubiteljev lepe umetnosti, likovne, besedne in glasbene, predstavnike pomembnih narodnih ustanov, medijskih hiš in političnega življenja. O njunem delu je govoril umetnostni zgodovinar dr. Ivan Sedej.

Prešernove nagrade, najvišja priznanja Republike Slovenije za dosežke v umetnosti, sta bila letos deležna pesnik Veno Taufer in baletni plesalec Vojko Vidmar, nagrado Prešernovega sklada pa so prejeli scenograf Marko Japelj, operna solistka Milena Morača, oblikovalec Zdravko Papič, igralec Brane Štrukelj, pesnik Uroš Zupan in pisatelj Vlado Žabot. Na akademiji Cankarjevem domu jim je 7. februarja nagrade izročil prof. Mirko Mahnič, slavnostni govornik pa je bil pisatelj Alojz Rebula, Prešernov nagrajenec za leto 1995. Izpovedal je svojo pritrditev smislu, slovenstvu in kulturi.

„Samo en strah je na mestu: ne kaj bomo jedli in kaj bomo pili in s čim se bomo oblačili, saj smo bolj pragmatični kot sanjarski narod, ampak, ali se ne bomo bali daru novih življenj v naše domove. Ali bomo znali vzdržati pred poplavo nečlovečnosti, s katero nam grozi novo tisočletje: pred poplavo materializma, cinizma in perverzije. Samo moralnega propadanja se nam je resnično bati: vsega tistega, kar je moralna nekvaliteta življenja.“

Tu bo imela kultura nezamenljivo vlogo. Seveda kolikor bo zvesta svoji etimologiji, kolikor bo res kulturna, kolikor bo imela težnje ne v nič, ampak v smisel. Kultura, ki ji ne bo prva skrb, kako improvizirati zadnji krik neke že dezevropeizirane Evrope, ampak kako izraziti globljo bit svojega prostora in časa, v ljubeči sklonjenosti nad tradicijo, v ostrem posluhu za kvaliteto vsebine in oblike, v jasnem razločevanju med pristnim in nepristnim, med doživetim in preračunljivim, med vrednostnim in modnim, med umetniškim in pornografskim, med preroškim in manijaškim.“

nekateri v Bariloče, spet drugi so hodili v letovišče Sloga ali drugam, kamor je pač kdo mogel in hotel. V Našem domu v San Justu in na Pristavi v Castelarju so bili počitniški dnevi za šolske otroke, drugače pa v teh dveh mesecih vse delo v skupnosti zastane. Rojaki se zbirajo le k nedeljskim slovenskim mašam in obredom (svečnica, blagoslov sv. Blaža, pepelnica).

15 naših učiteljev se je od 10. januarja do 10. februarja udeležilo seminarja za slovenski jezik in kulturo v Sloveniji, ki ga

organizira ministrstvo za šolstvo in šport RS in financira sekretariat za Slovence po svetu; seminar je bil en teden v Dolenjskih Toplicah, nato je bil dva tedna ogled Slovenije, Primorske in Koroške in zadnji teden obisk sorodnikov; udeleženci so takoj po prihodu obiskali Kočevski rog, simbolični kraj naših junakov in mučencev; iz Argentine so se letos seminarja udeležili Monika Češarek, Luka Debevec, Štefan Godec, Marija Fink Grintal, Nevenka Jelenc, Marjan J. Loboda, Alenka Magister, Anica

Zgoraj: Gora Capilla (desno), slikana z jezera Nahuel Huapi. V ozadju, v snegu, Tronador.
Spodaj: Udeleženci, ki so se po blagoslovitvi in odprtju planinske kočee „VIVAC SLOVENIA“ povzpeli h križu na vrhu Capille. V desnem kotu: župnik France Urbanija.

Arnšek Magister, Danica Malovrh, Anica Mehle, Lojzka Mehle, Angelca Podržaj, Helena Skarlovnik, Maruška Štirn in Irenka Zarnik.

Mladinsko taborjenje v Tunuyanu pri Mendoza so vodili duhovnik France Cukjati in Bogdan Magister ter Tončka Šmon in Miha Bajda iz Mendoza; iz Buenos Airesa je šlo 27 srednješolcev, iz Mendoza pa se jim pridružilo še 25 mladih Mendoščanov; z drugo skupino je France Cukjati taboril v Uspallati nad Mendoza.

Frančiskan p. Ciril Božič, gvardijana v Brezjah, se je za teden dni (od 15. do 22. februarja) na povratku iz Avstralije ustvaril v Buenos Airesu, stopil v stik z dušnimi pastirji, nekaterimi rojaki in krajevnimi središči.

Blagoslov planinske koče na gori Capilla v Bariločah: V nedeljo 25. februarja je Slovensko planinsko društvo Bariloče, ki praznuje svojo 45-letnico, odprlo bivak „Slovenia“ na gori Capilla, kjer so naši planinci že pred leti postavili križ; odprtja se je udeležilo kar 78 rojakov na zahtevno dostopni gori; nekatere so prepeljali s helikopterjem; za začetek je bilo somaševanje Albina Avgušтина, Franceta Berganta in Franceta Urbanija, „triglavskega župnika“ iz Slovenije, ki je prišel s skupino članov Planinskega društva Celje; po blagoslovitvi bivaka (Bergant) in zvona (Urbanija) so

govorili podpredsednik PD Matjaž Jerman, dr. Vojko Arko in Dinko Bertonec.

Po mladinski maši v cerkvi Marije Pomagaj se je v nedeljo 3. marca pogovarjal z našo mladino misijonar p. Lovro Tomažino postu mladih v misijonih.

Tombolska prireditev na Pristavi je bila v nedeljo 3. marca.

Slovenski srednješolski tečaj ravn.

Pianist Ivan Vombergar je 13. decembra 1995 končal glasbene študije na moronskem konservatoriju in postal višji profesor za klavir, hkrati pa študira že drugo leto na Instituto Superior de Arte del Teatro Colón kompozicijo in tehniko za pripravljajanje in diriganje zborov in opernih predstav; je tudi redni organist pri nedeljskih mašah v Slomškovem domu ter skoraj redni spremljevalec na klavirju ali orglah pri nastopih „Gallusa“, Mladinskega zbora Našega doma, solistov Ani Rode, Luke Debevca in Cvetke Kopač ter pevske mladinske skupine Slomškovega doma.

Marka Bajuka: v soboto 2. marca so bili sprejemni izpiti za 1. letnik, v soboto 9. marca je bila seja profesorjev, popravni izpiti, vpisovanje in začetna sv. maša, pouk pa se je začel v soboto 16. marca.

Aljažev večer v Našem domu v San Justu je bil v soboto 2. marca: Program je uvajala Danica Malovrh: pozdrav predsednika ND Janeza Albrehta, nagovor predsednika ZS Marjana Lobode, petje Mladinskega zbora, beseda o Aljažu župnika v Dovjem Franceta Urbanija, pregled slovenskega gorništvja dr. Toneta Strojina, nastop pesnika in igralca Toneta Kuntnerja, igranje prof. Ivana Vombergarja in večerja ter družabni večer s člani Planinskega društva Celje.

KRIŽANKA ŠT. 2

1	2	3	4	5	6	7
8	9		10			
11		12		13		
14	15		16			
17	18		19		20	
21	22	23		24		
25		26				

POPRAVEK

kporočilo o slovenskih osnovnih šolah v letu 1995
ŠOLA ŠKOFA JEGLIČA - Slovenska hiša Tečaj slovensščine za neslovensko govoreče otroke „ABC“ po slovensko
 Število otrok: 38.
 Med učiteljicami je pomotoma izpadla: **Karla Skvarča.**

za Obri. 25. Glavni števniki. 26. Grški bog ljubezni.

NAVPIČNO: 1. Član družine. 2. Se sliši med nevihto. 3. Ludolfovo število, izraža razmerje med obsegom in premerom kroga. 4. Vprašalnica. 5. Predlog. 6. Točno takšen. 7. Velika reka v Egiptu. 9. Prísad, gnojna tvorba v telesu. 12. Otekline. 15. Vzklik, priganjanje. 16. Mož, ki popravlja ure. 17. Oblika pomožnega glagola. 19. Pozdrav starih Rimljanov. 20. Jesih. 22. Središče vrtenja. 24. Črka, ki označuje polmer kroga.

Pesnik TONE KUNTNER

REŠITEV
 KRIŽANKE ŠT. 1

U	V	O	D	O	G	L	A	S	I
P	E	S	E	M	R	O	B	O	T
A	R	E	N	A	A	T	E	N	A
N	A	M	A	K	A	M	L	E	K
J	R	P	O	L	T	A			
E	V	A	V	E	Z	A	N		
O	K	T	E	T	K	O	S	A	
A	N	T	O	N	I	N	T	O	N
R	J	A	A	T	I	L	A	A	

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Karierist misli s komolci.
- Spomeniki ostajajo, revolucija gre naprej.
- Ni vselej dobro vse, kar je novo, vselej pa je novo vse, kar je dobro.
- Proletarci imajo še naprej prihodnost.
- Šele ko je splaval na površino, so ugotovili, da je votel.
- Skoraj vsi naši gospodarski načrti so računi brez krčmarjev.
- Prazne glave slej ko prej splavajo na površje.
- Poneverjajo predvsem preverjeni.
- Slovenci bi radi spremenili Slovenijo v Švico brez švicanja.
- Ugotovil sem, da stojijo pri izhodih iz krize isti vratarji, ki so stali pri vhodih v krizo.
- Preveč strahu se lahko kaže tudi kot premalo svobode.
- Če bi revolucija res žrla svoje otroke, kot pravi pregovor o revoluciji, potem bi že zdavnaj bruhala.

malo za šalo

Lučka gre na obisk k prijateljici, pri kateri najde obiskovalca.

„Moj bratranec Janez,“ ji ga predstavi prijateljica.

„O, saj se že pozna. Pred pol leta je bil moj bratranec.“

*

Tri tedne so bili Kovačevi na morju. Vrnili so se temno rjavi, le desna roka gospoda Kovača je bila bela kot prej.

„Ni čudno,“ pojasni, „ko sem pa kar naprej moral segati v žep.“

*

„Ata, pomagaj mi pri križanki, samo zadnja beseda mi še manjka.“

„To pa ima vedno naša mama.“

*

„Gospod doktor, kaj naj storim? Moj mož med spanjem vso noč govori.“

„Dajte mu več možnosti, da bo govoril buden.“

*

Mama spravlja spat svoja dvojčka. Eden ne more zadržati smeha.

„Andrej, kaj pa je vendar tako smešno?“

„Tomaža si nocoj okopala dvakrat, mene pa nobenkrat.“

*

„Ženi sem napravil predpostno pridigo o varčevanju.“

„In uspeh?“

„Prenehati bom moral kaditi.“

*

Trener gre s svojimi nogometaši na ogled stadiona.

„Tako, fantje,“ jim pravi. „Dobro veste, kje je prostor za fotografе, veste tudi, kje je prostor za televizijske kamere, zdaj vam bom pokazal še, kje stojijo goli...“

*

„Kako je s tvojim možem, Sonja? Sem slišala, da je bil bolan.“

„Veš, odkar mu je zdravnik rekel, da ne bo mogel več delati, se počuti mnogo bolje.“

*

„Nič me ne veseli, da bi odrasla.“

„Kako to?“

„Ne želim, da bi imeli moji otroci z menoj toliko težav, kot jih imam jaz s svojimi starši.“

KJE JE KAJ

<i>Kultura življenja in kultura smrti</i>	
- France Bergant	65
<i>Oče, potrdi nas v veri! - Pastirsko pismo za postni čas .....</i>	67
<i>Obredi velikega tedna .....</i>	70
<i>Le On - Vladimir Kos .....</i>	71
<i>Velika noč, praznik življenja in upanja - Alojzij Šuštar .....</i>	72
<i>Vstajenje - Alojz Rebula - Alojzij Šuštar .....</i>	73
<i>Velikonočna - Ireneja Rabič .....</i>	74
<i>Velikonočna zarja - Wilhelm Hünermann .....</i>	75
<i>Brucknerjeve maše - Edo Škulj .....</i>	78
<i>Slomšek in naš čas - Stanko Janežič .....</i>	79
<i>Lastovka, ki je priletela v zimo - Marko Kremžar .....</i>	80
<i>Za resnico o škofu Rožmanu - Franci Petrič .....</i>	81
<i>Spomenik škofu Rožmanu in žrtvam komunizma - Franci Petrič .....</i>	83
<i>Zdovski duhovnik - France Papež .....</i>	84
<i>Iz mojih spominov na msgr. Oreharja - Jože Horn .....</i>	85
<i>Bil nam je kot Mojzes... - Vera Debeljak .....</i>	85
<i>Hvaležni smo vam za zgled dobrega duhovnika - Marjana Marn .....</i>	86
<i>Lik človeka, posvečenega svojemu poklicu - Vladimir J. Voršič .....</i>	86
<i>Ostanimo trdno povezani z Bogom in med seboj! - Alojzij Starc .....</i>	87
<i>Po Patagoniji - Vinko Rode .....</i>	88
<i>† Jože Vidmar - Gože Guštin .....</i>	89
<i>Odšla je in zapustila globoko vrzel - Marija Snaj .....</i>	90
<i>Tršanovi mamj v spomin - Boris Koman .....</i>	91
<i>Srečanje znanstvenikov in ljubiteljev Svetega pisma z Vzhoda in Zahoda .....</i>	92
<i>Iz Slovenije .....</i>	77, 79, 87, 91, 93
<i>Iz naše kronike .....</i>	94

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877
 Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.
 Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina
 Telefax: (54-1) 307-1044

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1996: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

rednik naše revije, delegat Jože Škerbec v družbi g. Hotimirja Gorazda v Parque Nacional La Pataia, 3063 km južno od Buenos Airesa.

Skupina mladih pod vodstvom Francija Cukjatija, ki je taborila v Uspallati nad Mendoza, v Slovenski koči, v Los Penitentes.

Znameniti ledenik Perito Moreno, o katerem je pisal Vinko Rode v svojem potopisu Po Patagoniji, ki ga objavljamo v naši reviji.

Zgoraj: Med sv. mašo ob blagoslovitvi planinske kočice VIVAC SLOVENIA na gori Capilla. Od leve na desno: „Triglavski župnik“ France Urbanija, prof. France Bergant ter župnik Albin Avguštin. — Spodaj: Udeleženci na slavnosti ob odprtju planinske kočice, med katerimi je poleg bariloških in buenosaireskih rojakov

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina